

LUPȚA

le combat

Director : Mihai Korne

Redactor : Antonia Constantinescu

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN

In franci francezi

FRANTA FRF 250
EUROPA FRF 300

Cu avionul :

AFRICA FRF 350
AMERICA DE NORD FRF 350
ISRAEL FRF 400
AMERICA DE SUD FRF 400
ASIA FRF 400
AUSTRALIA FRF 400

In alte valute tariful este majorat pentru acoperirea cheltuielilor bancare :
DM 100 - Fr. Elv. 90 - L. St. 35
USA 60 sau echivalent
USA 70 sau echivalent

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France

Téléphone : (33-1) 41 12 03 73 - Tétex 270125F

Commission Paritaire N° 65481 - C.C.P. : 11 341 71 A Paris

Téléfax : (33-1) 41 12 03 79

Numărul 299

februarie 1999

CINE VA FI CÎȘTIGĂTORUL ?...

La prima vedere, pentru mulți, conflictul dintre minerii din Valea Jiului și guvern s-a terminat cu victoria cvasitotală a celor dinții. Minerii au obținut mărirea cu 30% a salariilor (față de 35 ceruți) și amânarea cu cinci ani a închiderii minelor.

Pentru economia românească este un eșec costisitor, restul populației trebuind să plătească între timp subvenționarea acestor întreprinderi nerentabile. Pentru guvern este o dovadă de slăbiciune și mai ales de incapacitate a organelor sale de ordine să pună în aplicare politica pe care o adoptă.

Cîștigul minerilor este în parte iluzoriu în măsura în care mărirea salariilor va declanșa o nouă perioadă inflaționistă care le va relua ceea ce au obținut și va reduce în continuare nivelul de trai al populației. Într-o țară și mai săracă, minerii nu vor fi mai bogăți.

Amânarea închiderii minelor este însă gravă și pentru mineri deoarece peste 5 ani tot se va impune unor oameni care vor fi cu cinci ani mai în vîrstă și mai puțin adaptabili. Între timp vor lucra fără altă perspectivă decît închiderea minelor în condiții din ce în ce mai proaste și periculoase, deoarece nimeni nu va investi ceea ce trebuie pentru extragerea unor cărbuni de proastă calitate.

Imaginea de oameni violenți pe care televiziunea din țară, dar și cele din străinătate le-au prezentat în timpul conflictului nu va îndemna multe întreprinderi să angajeze eventualii candidați din Valea Jiului în viitorii ani. Ne-ar mira, de asemeni, ca întreprinderi românești sau străine, care ar vrea să se dezvolte, să încerce să o facă în regiunea minieră. Atragerea de noi întreprinderi ar fi trebuit să fie preocuparea de căpetenie a șefilor sindicali deja de mulți ani, nu menținerea artificială a unor activități neviabile.

Cărbune de calitate mult mai bună se găsește în cantități enorme în lumea întreagă, ceea ce face că mine cu mult mai rentabile din Occident au fost de mult închise. În schimb, minerii francezi erau cunoscuți ca muncitori pricepuți și serioși ceea ce a atras multe industrii noi spre fostele zone miniere din Franța.

În România, datorită unor demagogi bezmetici, riscă să se producă exact contrariul. Valea Jiului, care a fost reaganul Olteniei și timp de secole o regiune de oameni destoinici, a încăput pe mîna citorva descreerați care o duc în paragină.

Victoria minerilor din ianuarie riscă să se transforme în dezastru economic și social.

Guvernul a pierdut. Puțina credibilitate ce o mai păstrase în opinia publică s-a năruiat demonstrînd existența unor vicii structurale. S-a constatat de mult că așa zisa "putere politică" nu controla economia, nici finanțele și că nu poate asigura funcționarea unei justiții oneste și independente.

Confruntarea cu minerii a dovedit că "puterea" nu controla nici măcar organele de ordine și siguranță.

Poliția, jandarmii și "trupele de elită" nu au fost comandate sau încadrate, nici aprovizionate în fața unor mineri bine încadrați, conduși și sprijiniți de niște "civili" cu o pregătire militară ce amintea zilele așa zisei "lupte antiteroriste" din decembrie 1989 și precedentele mineriade din 1990 și '91, cînd așa ziși "civili" conduceau pe mineri prin București să vindeze pe opozanți.

În ciuda schimbării șefilor, nici SRI, nici poliția, jandarmii și probabil nici armata nu au fost restructurate, rămînînd puternic impregnate și controlate de cadrele fostei Securități.

Evenimentele din ianuarie dovedesc că restructurarea acestor instituții nu se poate face treptat și din interior, ci necesită desființarea unora dintre ele, pensionarea masivă a vechilor cadre și crearea de noi instituții cu localuri,

Am primit cu întîrziere numărul din 19 decembrie 1998 al revistei *Lumea Liberă* din New York și cel din 13 ianuarie 1999 al ziarului *Ziua* din București care publică, fiecare, o declarație a Comitetului "Adevărul despre România", urmată de mai multe semnături, printre care și semnătura mea.

Prima privește Partidul Democrat din România, iar cea de a doua dosarele Securității. Nu am avut cunoștința de aceste două declarații pînă la primirea celor două publicații și nu le-am semnat. Deși împărtășesc cîteva din părerile expuse, nu pot accepta altele, nici incriminarea anumitor persoane.

În consecință nu ader la cele două texte și rog pe aceștia care pe directorul și redactorul responsabil al revistei *Lumea Liberă* din New York și al ziarului *Ziua* din București, să publice această punere la punct.

Cu mulțumiri,
Mihai KORNE

centre de conducere dar și școli sau cazărmi diferite de cele precedente. Avem de schimbat nu un decor sau niște uniforme, ci o mentalitate ce a pătruns în România de peste cincizeci de ani și de care nu ne vom putea lecu prin mici schimbări treptate. În Occident, după 1945 și numai cinci ani de ocupație nazistă, schimbările în "forțele de ordine" au fost cu mult mai radicale decît în România după peste jumătate de secol stalinist.

Schimbările necesare cer coeziune politică atît în guvern cît și în Parlament, atît între diferitele partide guvernamentale, cît și în cadrul fiecărui partid.

Disensiunile între PNȚCD, liberali și PD au fost una din principalele piedici în restaurarea instituțiilor ca și în privatizarea economiei care putea fi cu mult mai avansată

dacă era începută acum doi ani. Disensiuni asupra acestor probleme au existat chiar între membri guvernului și în cadrul fiecăruia dintre partidele care sprijină formal actualul guvern. Însuși primul ministru este de mult cunoscut ca fiind partizan al dirijismului economic, ceea ce pune în dubiu recenta sa conversiune la privatizarea economiei.

Atît liberalii, încă din 1990, cît și PD și mulți deputați PNȚCD în ultimii doi ani au întîrziat privatizarea și au împiedicat restructurarea coerentă a instituțiilor fie pentru că erau fundamental opuși acestor măsuri, fie că au rămas în continuare prizonierii șantajului exercitat de forțele fostului regim. Adoptarea de către Parlament a Punctului 8 al Proclamației de la Timișoara nu a fost posibilă tocmai fiindcă ar fi eliminat din viața politică o bună parte a oamenilor politici din înseși rîndurile opoziției.

Marșul minerilor, oprit prin concesionarea guvernului, a dovedit cît de șubred este un regim care ascunde atîtea compromisiuri.

Pericolul pe care l-a reprezentat pentru majoritatea populației venirea minerilor la București a unit însă forțe și personalități rivale, inclusiv pe mulți dintre cei opuși Punctului 8, privatizării și restructurării instituțiilor. Unirea s-a făcut în jurul președintelui țării, care și-a păstrat luciditatea, determinarea și autoritatea.

Occidentul a urmărit cu îngrijorare evenimentele din Valea Jiului și l-a felicitat pe Emil Constantinescu pentru deznodămîntul pașnic al crizei.

Îngrijorarea era justificată fiindcă fenomenul care părea a fi local, avea de fapt implicații cu mult mai vaste. Forțele neocomuniste din fostul URSS și fosta Iugoslavie se opun oricărei apropiere de NATO și de Uniunea Europeană, apropiere ce ar duce la anihilarea lor. Aceste forțe continuă să controleze Rusia, Bielorusia și Serbia dar, între Moscova și Belgrad se izbesc de puternicul sentiment antirus al ucrainenilor și românilor, inclusiv cei din Basarabia. În România, prin sondaj, 90% din populație și-a exprimat dorința să adere la Europa și este greu de crezut ca această opțiune să fie schimbată. În ciuda amenințărilor NATO-ului, chiar și o mare parte din sirbi doresc alipirea de Europa. Dacă acest lucru se întîmplă, influența Rusiei asupra Balcanilor și a Europei de Centru dispăre după trei secole de expansiune. Pentru a-și menține influența în Balcani, inclusiv în Bulgaria, Rusia trebuie să împiedice integrarea europeană a României. O vor face mai ușor dacă Europa nu ne vrea, cum nu-i vrea actualmente nici pe sirbi, decît încercînd să ne convingă pe noi sau pe sirbi să nu vrem integrarea în Uniunea Europeană.

Mineriadele trecute și marșul din ianuarie asupra Bucureștiului al cărui substrat este cunoscut de cancelariile occidentale și explică sprijinul lor acordat președintelui Constantinescu, a dăunat, în schimb, foarte mult României

Mihai KORNE

pag. 3

OFENSIVA HAOSULUI

4/1 - Liga Sindicatelor Miniere din Valea Jiului (LSMVJ) declanșează grevă: minerii sunt nemulțumiți de perspectiva închiderii unor mine în cadrul restructurării. Miron Cozma, proaspăt întors din Grecia, unde și-a petrecut revelionul, costumat cu cască și lămpăș, prezintă 30 de revendicări, printre care: demiterea ministrului Industriei și Comerțului, Radu Berceanu, 10.000 dolari și 2 ha pentru fiecare miner disponibilizat, oprirea închiderii minelor. Premierul este somat să vină în Valea Jiului pînă a doua zi la ora 15, altfel vin minerii la București. În jur de 5000 de greviști s-au adunat la Petroșani, în curtea fostei Regii Autonome a Huilei transformată de curînd în Compania Națională a Huilei (CNH), sub o ninsoare deasă. Directorul CNH este huiduit și i se cere demisia pentru că le-ar fi prezentat în vara trecută un fals plan de restructurare. Se instaurează tradiția marșurilor prin urbe pentru antrenarea trupelor, ocuparea energiei, exercițiu de înflăcărare militantă.

5/1 - sunt primite mesaje de solidaritate din partea minerilor din Apuseni și de la Gh. Funar. Guvernul răspunde că nu negociază în condiții de ultimatum, dar e dispus să dialogheze cu o delegație din care să nu faca parte Cozma, pe care ministrul Berceanu îl numește "infractor de drept comun", amintind despre declararea Văii Jiului zonă defavorizată. Dejeu, ministrul de Interne, afirmă că minerii vor fi opriri de poliție dacă încearcă să vină la București.

6/1 Fără girul guvernului și fără să fie mandatat de PNL, Viorel Cataramă, șeful comisiei economice a Senatului negociază cu minerii la Petroșani. Cozma propune sa preia Compania Națională a Huilei dacă Parlamentul dă o lege prin care datoriile acesteia să fie șterse.

7/1 - Propunerile lui Cataramă sînt respinse, dar președintele executiv al LSMVJ, Victor Bădîrcă, este trimis să negocieze la București. C.V. Tudor lansează scrisoarea în care-i susține pe mineri și-i îndeamnă sa răstoarne puterea. Cum oamenii au obosit, Cozma amenință că îi va scoate din casă și-i va aduce cu forța la miting fiindcă încalcă Legea conflictelor colective de muncă. De altfel în programul manifestației sunt înscrise marșuri zilnice pentru însuflețirea trupelor.

9-10/1 -Delegația minerilor negociază cu secretarul MIC Nicolae Stăiculescu la București și semnează un acord prin care se renunță la dolari, pămînt și la demiterea ministrului Berceanu, în schimb o comisie mixtă LSMVJ - CNH (Consiliul Național al Huilei) va găsi soluții pînă în 25 ianuarie pentru reducerea pierderilor cu 30%. În situația în care încetează pierderile, guvernul ar putea șterge datoriile companiei. Culmea ironiei, fiecare zi de grevă reprezintă o economie pentru bugetul țării!

11/1 - După week-end-ul de refacere a forțelor, ortacii revin la miting mai numeroși, miniați că Parchetul general a fost sesizat de ilegalitatea grevei.

Protocolul semnat de reprezentanții LSMVJ la București nu e pe placul lui Cozma. E limpede că organizatorii protestului nu vor soluționa conflictului. De altfel, se anunță că ortacii vor avea pentru excursia la București 52 de autoturaje. "Pînă mîine, premierul și președintele țării să vină aici!" "Să cerem să se întrunească Parlamentul!" tună Cozma. Discursul e înflorit cu referința, perfid analogică, la greva minerilor de la Lupeni, de acum 70 de ani, tipărindu-se manifeste cu imnul "care s-a cîntat atunci cînd țărăniștii și liberalii au împușcat ortaci din Valea Jiului..." Sotocînd că nu au fost epuizate căile legale de dialog cu guvernul, președintele Constantinescu declară că nu e oportun să intervină. Programul mobilizator - cu discursuri, sloganuri belicoase sau sfîșietoare ("Minerii din Petroșani nu au frică de

jandarmii! Decît să ne moară copiii înțofomețați, mai bine murim împușcați!"), cîtreierarea urbei cu steaguri și imnuri - se încheie, ca în fiecare zi, la ora 18.

12/1 "Valea și-a pierdut răbdarea!" După ce le spusese zilele trecute: "liderii de sindicat vă vor cere, prin niște tabele, să le semnați, și vă rog s-o faceți, că aștia sînt în stare să ne bage în pușcări", Cozma anunță peste 11.000 semnături individuale pentru descinderea în Capitală și le cere trupelor să vină, a doua zi, cu lopeți pentru barajele de nisip. În programul de dupămasă, incursiune organizată în cîteva camioane și autobuze în defileul Jiului. Au înlăturat un baraj de pietriș din spatele căruia jandarmii primiseră ordin să se retragă și au făcut cale întoarsă. Liderii sindicali din Bazinul minier al Olteniei, în ciuda opiniei șefului lor Marin Condeescu, s-au declarat solidari cu ortacii din Valea Jiului.

13/1 - "Cine nu va veni cu noi trebuie să luai dvstră poziție împotriva lor" (sic!), declară Cozma. Ministrului Dejeu i se răspunde patetic: "vom sta în fața gloanțelor!" Guvernul a decis să aloce 15 miliarde de lei pentru îmbunătățirea serviciilor de apă, termoficare și canalizare din Valea Jiului. Dar toate ofertele și propunerile - ajutorul Băncii Mondiale de restructurare și reconversie a forței de muncă, Legea zonelor defavorizate, prima beneficiară a investițiilor fiind Valea Jiului, lansarea programului național de infrastructuri cu mii de locuri de muncă la șosele, căi ferate, viaducte - se lovesc de înverșunarea de a provoca un conflict. Miron Cozma, care a declarat "fără mine nimeni nu poate hotărî ceva legat de mineri!", vrea escaladarea conflictului, obligîndu-i pe delegații LSMVJ să se deică de propria semnătură, menținînd revendicări deliberat exagerate. Marșuri, sloganuri, discursuri... "Lucașfărul huilei" își anunță retragerea temporară din PRM, "să se știe clar că nu e nici o legătură între PRM și Valea Jiului!"...

15/1 - Judecătoria Petroșani dispune încetarea grevei generale ca fiind ilegală.

16/1 - Întreaga conducere - 9 directori ai Companiei Naționale a Huilei (CNH) - și-a prezentat demisia: din moment ce LSMVJ nu recunoaște hotărîrea judecătorească asupra ilegalității grevei, nu se mai pot exercisa prerogativele de conducere. Unii dintre mineri ar fi înclinați să înceteze greva dacă se admit două puncte: mărirea salariilor cu 35% și neînchiderea minelor Dilja și Bărbăteni

18/1 - Liga Sindicatelor Miniere din Valea Jiului depune recurs împotriva hotărîrii judecătorești de a declara greva ilegală. Minerii au decis plecarea la București spre ora prînzului, coloana mărșăluind pe jos, urmați de autobuze și camioane cu bușteni și un escavator. În frunte, adjunctul lui Cozma, Romeo Beja. Liderul absolut, din precauție, e pierdut în coloană. Au depășit prima baricadă pe Defileul Jiului și apoi altele, parcurgînd 22 km pînă la Mînistirea Lainici, unde au fost binecuvîntați de staret. Radu Vasile declară că e dispus să continue dialogul de la MIC cu condiția ca minerii să se întoarca acasă. Redacțiile ziarelor sunt "informate" printr-un fax misterios că guvernul e decis să folosească muniție de război, să-i elimine fizic pe liderii care se opun puterii, să dinamiteze șoselele... De altfel, ambasadele străine de la București primesc și ele un fax, chipurile tot de la guvern, anunțînd o situație apocaliptică.

19/1 - La punctul Meri, în faptul serii, se încearcă un dialog. La lumina farurilor, prefectul de Gorj, Pantelimon Manta, le propune să se întoarcă la Lainici. Trupele minerești vor să ajungă la Tg. Jiu. După miezul nopții, oștile sunt față-n față. "Fără violență", strigă minerii cu luminări, copii și femei în față. În acest timp, cîteva sute de mineri ocolesc șoseaua, pe drumuri indicate de localnici și cad în spatele barajului. Acalmie pînă în

zori, cînd jandarmilor înghețați, aflați de o săptămînă pe drumuri, li se distribuie ceva hrană. Atunci începe atacul violent al minerilor. Escavatorul scoate din drum un camion și se abate peste forțele de ordine ploaia de bolovani. Grenadele lacrimogene înecă totul în fum. Vacarmul e sporit de horcăielile celor care vomită. Polițiștii și mineri leșină. Trupele de poliție și ziarîștii sunt prinse între două mari grupuri de mineri și se ordonă retragerea jandarmilor înfrînți. Minerii se îndreaptă spre Bumbesti. În drum, mai multe mașini ale ziarîștilor sunt avariate. Locuitorii din Bumbesti îi așteaptă pe ortaci cu pîine, cafea și țigări. Cozma e purtat pe brațe. Sub privirile neputincioase ale poliției, minerii plecă spre Tg. Jiu. În defileu au rămas zeci de mașini distruse, incendiate, bolovani. La Tg. Jiu, în fața prefecturii, 16.000 de ortaci din Valea Jiului și bazinul Gorjului, cărora Cozma le vorbește o jumătate de oră, dînd ultimatum guvernului pentru negocieri la Tg. Jiu, în doua ore!, cerînd demisia lui Băsescu, Berceanu, Dejeu

Valerian Stoica. Revendicările nu mai sunt doar ale Văii Jiului ci și ale Olteniei, informează Cozma, închipuindu-se deja justițiarul neamului. Infracții, foști securiști, gură cască, derbedei îngroșă numărul minerilor.

21 ianuarie - La Costești se repetă manevra din ajun. În vreme ce polițiștii așteaptă în drum, grupuri mari de 4-5000 oameni, pe drumuri laterale, la distanță de 7-8 Km de obiectiv, le cad în spate. În față nu mai sunt decît cîteva sute de mineri. Gaze lacrimogene, peste 60 de rănii, dintre care doar 10 mineri, prizonieri (100 dintre ei sunt capturați de 15 mineri!), doi polițiștii în comă, prefectul de Vilcea, Nicolae Curcăneanu în miinile minerilor, agresat și ostatec. S-a ordonat încă odată retragerea. Gen. Gh. Lupu s-a salvat, travestit în haine de localnic, în portbagajul unei mașini a poliției. Ministrul de Interne, Gavril Dejeu, își dă demisia, fiind înlocuit cu Constantin Dudu Ionescu.

Minerii își instalează tabăra la 170 km de București, la Rîmnicu Vilcea. Numele modestei localități e scilicet pe toate posturile posturile de radio străine. O repetiție generală pentru ieșirea sa din anonim: potrivit specialiștilor NASA, eclipsa totală de soare din 11 august va fi aici cel mai vizibilă. Capitala eclipsei, așadar, Rîmnicu Vilcea, a devenit centrul unei agitații zăpăcitoare. Hotelurile sunt pline de jurnaliști, în jurul prefecturii cresc rîndurile excitațiilor scandînd împotriva guvernului. Se spun rugăciuni, se fluieră, se huiidue. Minerii sunt peste tot: nerași, unii înfășurați în steaguri împodobite cu chipul lui Cozma, cu fulare răsucite pe cap, stau în jurul focurilor sau moșăie pe unde apucă. Niște derbedei vor să ia autogara cu asalt, ca să rechiziționeze autobuze... Seara, la Rîmnicu Vilcea ajunge un autocamion încărcat cu alimente pentru mineri, cadou de la primarul Clujului, Gh. Funar!... Trenurile spre București sunt suspendate.

Emil Constantinescu primește la Cotroceni pe liderii partidului parlamentare cu excepția lui CV Tudor. "Dacă România renunță la reforme sub presiunea minerilor, țara nu va mai primi ajutoarele financiare necesare și se va instala haosul economic și social", spune șeful statului Radu Vasile, la rîndul său, declară: "Nu mai avem de a face cu o mișcare revendicativă, ci cu o rebeliune teroristă împotriva statului. Guvernul român nu negociază cu teroriștii."

22 ianuarie Pacea de la Cozia

Președintele țării lansează un ultimatum, amenințînd să declare starea de asediu dacă minerii nu renunță la marșul spre București pînă la ora 14. Pe de altă parte, dimineața, la 50 de km de Rîmnicu Vilcea, pe o lungime de 3 km sunt înșirate tancuri și camioane militare. Primul ministru, secretarul de stat Nicolae Stăiculescu de la

în ochii opiniei publice. Chiar dacă FMI și Banca Mondială ne acordă creditele așteptate, investitorii particulari se vor codi și opinia publică va rămâne multă vreme reticentă.

□

În acest context, este mai mult ca oricând urgent ca restructurarea instituțiilor, modificarea legii electorale și privatizarea să fie îndeplinite încă în cursul acestui an pentru a permite alegerea unui nou parlament pe baze diferite, în toamna anului 2000.

Cerut astăzi doar de partidele extremiste care au sprijinit în mod nefast aventura nefericită a minerilor, votul uninominal ni se pare o etapă indispensabilă. De asemenea, legea electorală va trebui să prevadă ineligibilitatea pe viitorii cinci sau șapte ani a cadrelor și auxiliarilor fostei Securități. Firește că asemenea măsura vor elimina nu numai pe mulți parlamentari ai actualei opoziții dar și pe mulți din cei ai partidelor de guvern, dar fără această reformă electorală nu vom putea restructura nici una din instituțiile care mențin România în afara Europei, nouă ani după prăbușirea Ceaușeștilor și a regimului neostalinist.

Dacă, în ciuda pericolului recent și amenințărilor viitoare, parlamentul refuză aceste măsuri, socotim ca parlamentul trebuie desființat și o nouă lege electorală trebuie supusă referendumului popular.

Impasul actual nu poate dura. România va lua calea Europei, fie va reintra pe multă vreme în sfera Moscovei. În acest caz ciștigătoare vor fi mafiiile care o controlează.

Mihai KORNE

DOI INFRACTORI AU ȚINUT ȚARA ÎN ȘAH

PRM a intrat în Legislativul ales în toamna lui 1996 cu 4,5% iar Vadim a obținut 6% la alegerile prezidențiale. În decembrie 1998, PRM era creditat în sondaje cu 16%, iar Vadim personal cu 18%. Iată explicația acestei aberante ascensiuni oferită de ziarul Le Monde (23/I 1999) "Abia în 1996 România s-a întors cu spatele la trecut. Partidul lui Iliescu a fost practic măturat la alegerile locale și parlamentare, în vreme ce el însuși ceda președinția creștin-democratului Emil Constantinescu. Alianța între creștin-democrați, social-democrații lui Petre Roman și partidul minorității maghiare promitea să facă România să progreseze spre o politică liberală de centru dreapta. Ținărul lup al politicii românești, Petre Roman, avea deja experiența puterii spre deosebire de creștin-democrați care, de la început, au făcut proba unui anume amatorism în privința chestiunilor economice. Aspirând la președinție, nerăbdătorul Roman a exploatat slăbiciunile propriilor parteneri. De la sfârșitul lui 1997, căsdörtoria din interes între creștin-democrați și socio-democrați funcționează haotic. Jocul de-a șoarecele și pisica a creat un climat de precampanie electorală. Partidul lui Iliescu n-a știut să se adapteze noilor condiții. Zdruncinat de înfrângerea din 1996, n-a mai avut puterea să se impună ca o adevărată forță de opoziție. În absența unei opoziții coerente, nemulțumirile populației de mișcări extremiste, succesul lui în sondaje fiind o consecință a dădănelor actualei puteri..."

Și totuși, prezența publică a lui C.V. Tudor e un

Le Monde, 23 ianuarie 1999

Timișoara, timișorenii au demonstrat și ei pentru statul de drept, cu precizarea: "nu-i incriminăm pe mineri, ci pe cei care sunt în spatele lor". Fiindcă minerii n-au fost miza confruntării, ci masa ei de manevră. Așa cum nu despre un conflict de muncă a fost vorba. În 22 ianuarie, prin București circulau mașini cu banderole PRM care chemau la dărîmarea "guvernului fascist", iar IMGGB ("muncitorimea" Capitalei, care în 1990 striga, cotonogînd studenții, "TMGB face ordine" cere "grevă generală". În fine, Iliescu se declară "disident" ca în 1977 (!?)

Seara, după patru ore de negocieri, "conflictul a fost dezamorsat". Salariile vor fi sporite, dar mărirea e condiționată de măsuri care să reducă costurile, Dălja și Bărbăteni nu se mai închid. Conducerea CNH - a cărei demisie n-a fost acceptată de guvern - și Sindicatul trebuie să prezinte în 30 de zile un plan de reducere a pierderilor cu 20% pe an. N-a ciștigat nimeni, a ciștigat țara, a fost comentariul lui Radu Vasile... De fapt tocmai țara a pierdut, atunci cînd nu se află altă soluție pentru respectarea instituțiilor statului decît negocierea cu teroriștii.

Le Monde (24/25 ianuarie): "Ținră democrație post-totalitară română rămîne fragilă, dar a rezistat în această situație limită. Vadim Tudor (...) a ieșit înfrînt din aventura pe care a încercat s-o manipuleze. Ex-președintele Iliescu a demonstrat încă odată că nu e deloc capabil să se adapteze la provocările la care este supus țara sa. Coaliția ar fi putut să învețe în această săptămîină nebună că a sosit momentul ca roțile statului să funcționeze. România nu poate continua să fie teatrul ambițiilor personale și ale calculelor partinice lacome de capital politic. Petre Roman, eternul candidat la președinție, va trebui să tragă niște concluzii. (...) Ciștigător pare a fi președintele Constantinescu, care s-a arătat capabil să stăpînească corabia în derivă. Dar autoritatea statului trebuie reconstruită. Responsabilii români speră la o mai substanțială susținere din partea occidentalilor, dorind ca alarma trasă în această săptămîină să fi fost auzită la Bruxelles și Washington."

Semnele așteptate s-au și manifestat: ambasadorul Germaniei la București, reprezentant al președinției Uniunii Europene, a făcut o declarație de sprijin a reformelor și a unei majorări a finanțării acestora prin programele PHARE. M. Albrigt a trimis un mesaj de susținere și felicitare pentru dezamorsarea crizei din partea SUA, iar Leni Fischer a salutat, din partea Consiliului Europei, eforturile primului ministru de soluționare pașnică a conflictului, criza recentă fiind un test pentru instituțiile democratice. FMI va sosi la București în prima parte a lui februarie, după adoptarea bugetului, care a fost deus la Parlament și se află în discuția comisiilor de specialitate.

25 ianuarie - cei 20.000 de mineri s-au reintors în subteran.

Ministerul Industriei și Comerțului și ministrul de Finanțe Traian Remeș încep, în jurul orei 15, negocieri la minăstirea Cozia, cum au cerut minerii, adică pe teren sfințit, în prezența a trei preoți, dintre care Episcopul Ioan de Harghita și Covasna. Pe ecranele televiziunilor străine, se poate vedea Cozma, cu căciula în cap în biserică, aprinzînd lumînări și închinîndu-se smerit. În acest timp, la București are loc sesiunea parlamentară convocată de președintele țării, iar pe străzile Capitalei, organizat de asociațiile civice - AC, AFDRP, GDS, Lado, 21 Decembrie, Comitetul Helsinki, Victimele mineriadelor - un marș al tăcerii, la care participă peste 50.000 de oameni, în frunte cu primarul Capitalei, Viorel Lis, coloana întinzîndu-se din Piața Romană pînă dincolo de Unievritate. Cu o zi înainte, la chemarea Societății

NEGHIOBIE SAU CONJURATIE ?

Greva nu avea justificare economică dacă ne gîndim la veniturile minerilor în comparație cu celelalte categorii salariale și la măsurile executivului de acoperire a costurilor sociale. În plus, revendicările lor erau formulate tocmai ca să nu poată fi împlinite...

Din interviul cu gen. Zaharia, care a organizat barajele de la Costești și din defileul Jiului și a demisionat în 22/I, publicat de Adevărul (26/I), aflăm că nu s-a intervenit, cum era normal, cu unități speciale, dotate și instruite pentru restabilirea ordinii, ci cu sectoriști, ajutoi de șefi de post, copii care n-aveau decît două-trei luni de armată, iar dotarea trupelor, înghețate și nemîncate, era sub orice critică. Dimpotrivă, "minerii au acționat după reguli stricte, coordonate pe principii militare, alt local, cît și central". Mai mult, "la București a existat un centru de comandă al întregii acțiuni desfășurate de mineri", declară gen Zaharia, precizînd că, deși a informat despre existența lui, nu s-a întreprins nimic pentru a fi identificat. Logistica trupelor de ordine a fost sub orice critică: SRI informa pe 16 ianuarie că "greva" nu e acceptată de populație, dar jandarmii înfîlneau solidarizări, grupuri de oameni ieșiți de nu se știe unde și ostilitatea localnicilor. "Nimeni și nimic nu ne-a prevenit". N-a existat o celulă de criză centrală, în schimb, potop de indicații și sfaturi. Depeșele SRI, în loc să ajungă pe teren, au zăcut pe biroul generalului la MI, "nimeni nu ne-a informat în legătură cu gruparea forțelor manifestațiilor, cu acțiunile lor, cu cine și cum îi sprijină ... pentru a lua legătura între noi, foloseam stație care aveau de parcurs 30-40 km. Demonstrații dispuneau de sute de telefoane mobile. (...) Nu pot să nu întreb de unde au avut minerii acele mijloace de legătură ultramoderne, cum au dobîndit pregătirea fizică extraordinară pe care au ardat-o, cine și cu ce mijloace a reușit să instige populația pe traseu, cum și cu al cui ajutor au fost blocate rezervele și punctele noastre de comandă din localitățile de pe traseu, cum și de către cine au fost recrutate cu cîteva zile înainte călăuzele și forțele de utilizate la hărțuirea milițiilor".

Între-adevăr, unde a fost puzderia de servicii secrete în tîmna neagră 16-22 ianuarie, în vreme ce minerii intraseră pe frecvențele MI, ascultînd conversațiile dintre camandanți, umileau și compromiteau instituțiile statului - poliția, armata și reprezentanții locali ai puterii?

Se voia cu adevărat răsturnarea puterii? Organizatorii din umbră, manipulatorii maselor "protestatari" urmăreau mai degrabă destabilizarea țării, pierderea credibilității sale pe plan internațional, izolarea ei de procedurile de integrare europeană prin demonstrația slăbiciunii instituțiilor (în acest sens acuzațiile împotriva președintelui ale lui Vadim făceau același joc) și a unui potențial latent de conflict civil.

DE VORBĂ CU DANIEL BOC

Interviu realizat de ILEANA VERZEA în 1987 ; completat în 1998.

– *Iată-mă, cititor român, aflat la lectura celui de al doilea volum de poezie de Daniel Boc, primul (acum) în limba franceză, Poèmes à retardement. De ce ai scris în franceză?*

– Pentru ce Fundoianu, Ionesco, Voronca, Ghérasim Luca, Vintilă Horia, Cioran... s-au văzut nevoiți să-și schimbe limba ? Pentru ce, păcatele lor ori ne ale lor ci ale noastre ale tuturor ?! Pentru ce, în același veac și în același Occident, polonezul Czeslaw Milosz, rusul Iosif Brodski... au putut scrie în continuare în limbile în care au apucat să scrie ? Pentru că ei, bunăoară, au înțeles cititori - în exil și ei, dar profund interesați, îndrăgostiți de poezii lor. Pentru Milosz sau Brodski, luând doar două exemple, singura problemă o constituia aflarea unor traducători, problemă rezolvată și aceasta cu o promptitudine care te lasă visător...

– *Să înțeleg că ai încetat de a mai scrie românește?*

– Da, definitiv. Încă mai țin minte că am scris în românește...

– ...“2000 de pagini așteaptă anul 2000”, *spui în Următoarea respirație.*

– Cam așa. E vorba de un ansamblu (cinci volume ! nu m-a condamnat însă nimeni la muncă silnică literară; între biblioteci și masa de scris, am preferat întotdeauna caii ...) de eseuri da și nu politice (v. *Lupta* nr. 274-276) așezat sub titlul *Terfelogul* și de secțiunile I (*Mai exact despre mișcarea copacilor*) și II (*Addenda la 3,14*), adică poemele comise între 1955-1963, ale *Neumelor* – din care n-am “tras” decât secțiunea finală, *Eternul anterior*, în 1984, la Paris, într-un tiraj de ... 60 de exemplare. S-a cumpărat unul singur.

Cît eram încă cetățean român, n-am publicat decât în “*Lucașfărul*”, câteva poeme, strict în “perioada Bănulescu”. Interzis constant de cenzură, am refuzat ulterior să mai ispitesc tiparul. Și astfel, 45 de ani, ceea ce scriam s-a adunat împrejur-mi, troian.

– *Riscai oricînd o condamnare pentru parazitism. Și, seama luînd la conținutul mai ales al eseurilor, condamnarea putea fi foarte cuprinzătoare.*

– M-au salvat : îngerul păzitor (nu glumesc de loc, fiindcă arestat am fost, dar nefăcîndu-se percheziție acasă, m-am ales doar cu niște săptămîni de tăiat stuf. O bagatelă, cînd tatăl tatei a fost asasinat în plină campanie de colectivizare ; cînd patru dintre ai mei au traversat Aiudul, Jilava, Canalul) ... și felurile profesiei, deloc literare, pe care le-am practicat în buna tradiție a scriitorilor americani frecvențați în adolescență. (După lectura lui Walt Whitman am fugit de acasă. La 16 ani eram administrator la o Casă de odihnă pe litoral. La 25, dam lecții de vioară. Au mai fost și altele, muncă de teren în echipe geologice, vînzător la PECO..., rămîn pentru “apocrif”.)

– *N-ai frecventat mediile scriitoricești decât cu rare și prețioase excepții...*

– ... Dinu Pillat, Bogza, Nicu Steinhardt...

– ... *neapartinînd măcar marginal “sistemului”, în așa fel încît nici membru de sindicat nu ai fost. Exigență răsplătită cu o tenace indiferență “de breaslă”. Cum ai debutat ?*

– Cu o cronică muzicală, în 1956, în “*Contemporanul*”. Au urmat altele, în alte reviste, doi-trei ani am scris în “*Informația Bucureștiului*” despre primele audiții radio. “*Cosmopolitismul*” subiectelor (*Wozzeck* de Alban Berg, simfonii de Jolivet și Milhaud, etc) și refuzul de a ceda “comandei”, din nou imperioasă după 1959, au dus la încetarea colaborării. În 1958-59 am ținut un curs de istoria muzicii la Casa studenților.

– *Scrii direct în franceză ?*

– Da. Ciudată, neașteptată decizie, dacă fac mărturisirea că, un an înainte de a părăsi țara, am recitat Sadoveanu din doască în doască...

– *Ai fi scris în englezește, dacă soarta te purta la Bloomington, de exemplu?*

– Hotărît. Hai să nu zăvorîm, a nu știu cîta oară, poezia în “domeniul” literaturii. Totul e univers dar universul nu e totul. Și, în vreme ce scriitorul “dă nume” lucrurilor, strigînd în fapt un catalog situaționist, poetul *invită* lucrurile să-și rostească singure numele lor – *in aeternum et ultra*. (Așa un Kafka, autor de pseudo-proze e poet, iar ațiți versificatori de golomoaze și gălmoaze...). Scriitorii lucrează cu cuvinte ; poezii, ei, au de a face cu Verbul – intraductibil, acesta, dar infinit transpozabil. “*Le verbe*, spune L.-C. de Saint-Martin, est cette parole conçue en nous avant qu’aucun mot l’exprime. C’est l’émanation de l’âme”. Și mai departe : “*L’âme est le nom de Dieu*”. El singur n-are nume, nimic și nimeni nu-l poate numi, dar numele Lui e sufletul nostru. “*L’homme est né pour verber*”...Un limbaj de corespondențe tranzitive. Înainte de a scrie în franceză mi-am ascuțit creioanele încercînd să mă autotraduc. Rezultatul : două originale net diferite. Așa m-am decis să urc pe rîu în sus...

– *De unde slăbiciunea ta pentru cuvinte ieșite din uz, cuvinte pe care într-un fel le reîncetățenești ?*

– Dela bunicul meu matern alsacian, inginer și inventator. Pentru el nicio vocabulă nu se învechia. Toate erau franceza lui cursivă, actuală... la 1910 – cînd a descins în Munții Apuseni și s-a căsătorit cu o nepoată a lui Avram Iancu. Și, ca să spun tot, tot măcar despre strămoși, bunica tatălui meu se numea Niculița Părăianu, din Părăienii cititori ai mănăstirii Polovragi.

– *Ascultîndu-te cum vorbești românește, mă duce gîndul la Neumele tale – și îndrăznesc întrebarea : ce dascăli ai avut ?*

– Am avut norocul unui profesor incomparabil : Andrei Marin, al cărui calvar era manualele anilor ‘50. Domnia-sa ne boteza cu Șincal, Hasdeu, Maiorescu. Încă-l aud : “Vocea poetului s-ar asemui cu o piatra de moară; ea macină tăcerile neamului său. Iorga deplînge în prefața *Istoriografiei* lipsa

unui puteenic talent poetic, pentru a fi mai aproape de adevăr.”

Dar înțilnirea hotărîtoare a adolescenței s-a numit Jean-Sébastien de Krassowsky, preot și ... profesor de pian. Lui îi datorez nu numai convertirea la catolicism, pe cît faptul că mi-a dat (indirect : puterea exemplarității !) de înțeles că, pînă nu te lovești cu fruntea de pragul de jos al unei religiozități cursive, nu poți nici măcar întrezări pragul de foarte sus al misticii...

– *Revin : cu volumele tale românești ce se aude ?*

– Nu se aude ! N-am fost “bun de tipar” în epoca de aur, nu-s nici în schimbarea consecutivă puciiului internomenclaturist poreclit “*revoluție*” (și finalizat prin omorîrea cinică a peste o mie de încrezători). Bag seama că debutul (în românește) va fi simultan și retrospectiv !...

Primul editor în franceză și-a deschis scrisoarea de acceptare cu fraza : “*Décidément les Roumains honorent la littérature française*”.

Dar aș avea și eu de pus o întrebare deloc retorică : Cum le-ar fi fost colegilor mei români de generație, celora mîngîindu-și pe rafturi volumele tipărite, dacă-n ajunul a 60 de ani s-ar fi văzut ca și mine cu întreaga “*producție*” în sertare ?!... Fotbalist, să zicem, de eram, cărui joc în colectivitate folosea talentul meu stînd numai pe banca rezervelor ? Ca preț al publicării-n reviste, mi se cereau “cîteva poezii cu partidul, cu macarale și tractoare”, etc. “N-am două feluri de cerneală-n stilou”, răspundeam. Prostii... Da, regretam pînă mai alaltăieri că m-au ținut pe tușe. Am priceput așa că nu trebuie să regret decît că neștirea de mine și tăcerea n-au fost depline, compacte... *Silentia vitae*.

Primul redactor (G. I.) care m-a “lecturat” (aveam 24 de ani, eram într-un sanatoriu) a decis, foarte caligrafic, pe teancul de versuri : “sau un geniu sau un escroc” ! Culturnicii n-au muștrări de cunoaștere ...

Îmi poartă simbetele un destin ? Haida-de ! În una din plimbările noastre, Bogza, în marea sa generozitate, mă cadorește : “dacă aș avea o fată, i-aș da ordin să fugă cu tine !” Nu mi-am luat lumea-n cap ; am fost o vreme corector și tehoredactor. În 1969, Bănulescu m-a îmbiat să “*urc*” (din tipografie) în redacție. N-am voit, și bine am făcut. Cu hănăniile care, peste doi ani, preluau “*Lucașfărul*” nu era de colaborat.

– *Virgil Ierunca a salutat elogios Neumele. Ai avut, în “Limite” și “Ethos”, ba chiar la “Europa Liberă”, cîteva apariții...*

– ... exclusiv poetice. *Terfelogul* era prea anti-Ceaușescu pentru anii ‘70 (americaniile desfătau cu genialul dîmbovițean) sau nu afit de exploziv ca textele altora. E drept, Monica Lovinescu mi-a propus în 1983 un interviu. Din păcate nu aveam (încă) aceleași dioptrii pentru realitățile multilateral răsturnate din țară... Idealiza domnia-sa ? Urîțeam eu, din exces artistic ? Nu știu.

– *Am citit ce a publicat “Lupta” din Terfelog. Am parcurs și restul. Chestiunile teologice, filosofice, puteau, desigur, aștepta. Dar capitolele dense de analiză politică și de*

istoria "prea mult sau prea deloc recentă", cum spui, trebuia, cred, să li se ofere o audiență susținută. Pagina – scrisă în 1970 ! – despre stafia bîntuind lumea aș fi văzut-o deschizînd Le livre noir du communisme ca avertisment.

– A fost să nu fie.

Cum e cu puțință logosul într-o zariște de terfeliri ? Frei aber einsam ! Adică neconsimțind la niciun compromis și, deopotrivă, neparticipînd la campanii sezoniere : maximum de tărăboi minimum de hocus-pocus.

– Mi-ai detaliat felurile pățanii, din ani diverși, rugîndu-mă să nu figureze în această conversație. Le păstrezi pentru alt prilej ?

– Nu. L-am luat pe nu în brațe, neavînd (încă odată !) la dispoziție un da conjectural.

● Lucrul tău pare a sta sub o vrajă... Să ai atîtea daruri, și atît de timpuriu dovedite, mi-ai arătat și o suită de desene pentru o "carte a emblemelor", și-n afara unei mîini de prieteni, cărora de altminteri le închini un poem, mai nimeni nu a vrut să știe de ceea ce faci. Nepăsare ? Invidie ? Cum explici disonanța ?

– O disonanță nu se explică; se rezolvă sau nu. S-ascult că X zice că-s "ardelean bătut în cap", iar Y că-s "fermecător" ? Să-l cred pe Z că poezia mea-i "prăfuită" sau pe W că-i "prea modernă" ... Mutînd victima pe altă stradă, să ne doar lamentăm de o contemporaneitate căzută-n ghiarele utilului și superfluului, de cutremurător destinul (Ion Veverka dixit) "valorilor într-un mediu impropriu" ?

– Nu mi-l imaginez pe Mozart născut într-o familie de eschimoși !

– Nici eu. Dar noi sîntem pasă-mi-te civilizația și, după veacuri de cultură, iată-ne într-o lume de "înlocuitori" : *loisirs* în loc de artă. Dacă Th. Carlyle ar scrie azi *Cutul Eroilor*, ar proslăvi obligatoriu (să nu-l refuze editorii) vedetele sportive, stelele ecranului, pe Johnny Hallyday et comp., creatorii de perisabil. "Cultură" alinător-alienătoare de rebuturi planificate.

– În Terfelog ești mai necruțător : "o construcție narcisist organică s-a mecanicizat într-un dans al oglinzilor."

– Civilizațiile nu mor de moarte naturală. Maladia lor ereditară e predispoziția la sinucidere ... Faza penultimă se arată prin abundența făcăturilor și voioșia de cobai drogați a celor consumînd o cultură de masificare, dezautenticare. Niciun colț al pămîntului, mondializarea de-a rostogolul a artificialului e foarte democratică, nu scapă... ●

● Judată nepotrivire de ritm : prea lent al umanității, prea zorit al succesiunii civilizațiilor ... Omenirea, după un *no man's land* istoric, trebuie să ia propriul ei drum (împlinire fără nicio tangență cu "progresul!"), înflorirea-i din nou defectivă de fruct.

– Dorești să te întorci în România ?

– Nu. Niciodată. 1. Cum să revii ca turist într-un loc de unde ai plecat ca dintr-o închisoare. 2. Deși copilăria și vacanțele școlare le-am petrecut "la țară", meleagul hoinărelilor a fost, după ce am împlinit 10

ani, Bucureștiul, vechile cartiere și lacustritățile din marginea lui. Or, între memorie și realitate nu mai e, astăzi, nicio concordanță... Nu țin deloc să mă întîlnesc cu palatul poporului și cu ruinele Văcăreștiului ; cum nici cu secetele tăuri dela Roșia Montana.

Am plecat în Franța cu o valiză. Definitiv. Ergo : n-am de gînd să recuperez avutele alor mei, viața lor – a nu știu cîtora ! – prăpădută de comunism n-am cum să le-o restituim.

– E un punct de vedere de ... hipermeziec.

– Uităm prea repede. Uităm pe cît în fapt nu iertăm. Păsuim... Transcriu din *Terfelog* un proiect de proză realist-fantastică. E cunoscută obligativitatea de a fi membru PCR pentru a promova în serviciu, pentru a obține o plecare pe termen lung în străinătate. E cunoscută și fofirlica scuzei, dinaintea unor prieteni cu duhul încă rezistent, celor intrînd în partid : "totul nu-i decît o formalitate, dragă!" Din aceste două cunoscute apariția necunoscutei. Decret prezidențial, cine nu se face în 48 de ore "membru", nu mai are în RSR nici dreptul de a bea apă pe stomac gol ... Mare îmbulzeală, tevatură mare. Și, la expirarea orelor fatidice, al doilea decret prezidențial : "cetățenilor care n-au intrat în partid li se retrace meritul de a viețui în socialism și, fiind socotiți indezirabili mărețelor idealuri tovrășești, vor fi puși la dispoziția ONU". Atunci să te ții drame familiare, reproșuri și invective, și ... sinucideri în masă cu mult prețuitul, - "formalul" ! -, carnet roșu în dinți. Cît despre concursul de împrejurări al "disidenței", cu puzderia-i de laureați periodici, aș propune betonul invitativ al cîtorva socluri, de-a lungul unui mare bulevard, fiecare "contestatarul" înstatuindu-se pe viu și cît mai pilduitor, minimum o noapte de zăpadă. (Acum, după ce ne-am lepădat de baubaul unic și (tranzitie !) uzina Securității a lansat în public oameni politici "de contrast" – liberali, țărăniști, legionari –, contestatarii se contestă eroic între ei !...)

– Versurile tale au o cizelare de orfevererie. M-ar pasiona să-ți văd manuscrisele. Cum lucrezi ? Șlefuești sau dai o daltă sponană ?

– Mai niciunul din poemele mele nu vine pe lume singur. Vin, la intervale de săptămîni sau de luni, cîte mai multe odată. Cele 10-15 versuri inițiale devin, în cîteva zile, cîteva zeci, și încă, și încă, pînă cînd "se alege" ca într-un cristalizator forma finală, restrînsa aceasta la mai puține versuri decît poemul avea la început. Iar dacă poezia întîrzie, niciun bai, m-apuc să mășteresc ceva pînă i se face ei dor de mine ... Pe unul din pereții camerei de lucru din România aveam un enorm covor lucrat de bunica. Cu fostele ei ace de pălărie atîrnăm, ca pe niște tablouri, poemele "în curs de". Am renunțat, de cînd mi-s la Paris, la atare tehnică. Mi-am pus pe zid un proaspăt cal verde : *Românul se naște poet și moare apoi foarte discret*. În traducere : *l'exil élargi d'une langue inattendue tant désirée*.

– Coincidentia oppositorum mi se pare una din dominantele versului tău. Greșesc ?

– Altrina, în muzica pe care o iubesc (de la Palestrina la "Palestrina" de Hans Pfitzner, dela von Biber și clavecinii francezi la Enescu și Giacinto Scelsi) nu mai e clasică susținătoare a discursului melodic. Fără a fi ignorată (ori siluită) în mod deliberat, ea e rodul mirabil al tensiunii contrariilor. Și, pare-se, așa și trebuie să fie într-o epocă precum a noastră, cu o identitate fluidă, peregrinală. Dar și-n pictura unor Friederich, Klimt, Klee, Țuculescu (pentru a-i numi pe cei îndrăgiți), armonia se instaurează din tonuri contradictorii, din pluralitatea iscodirilor ... Tartini avea, la 1754, o uluitor de "modernă" intuiție : suprapunerea, zicea el, a două voci astfel încît să se audă o a treia, un cîntec-sinteză.

– Care e relația cu muzica în poezia ta ? Am privilegiul lecturii volumului românesc, construit în contrapunct ...

– Am citit, așadar lectură de partituri, mai multă muzică decît literatură. De altfel, pregătirea mea era să devin muzician, nicidecum poet. Încet cotropitoare, poezia a venit cînd mi-am dat seama că în muzică pot face *à la manière de n'importe qui*, dar o expresie numai și numai a mea se tot lăsa așteptată. Sunt poet întrucît sunt un muzician ratat. Și totuși, din ispitirile componistice am păstrat o *Simfonie pentru solist*, scrisă în 1958 și închinată lui Constantin Silvestri, pe care o consider superioară oricăreia dintre poeziile mele...

Într-un tipar de variațiune continuă, lucrarea, simplă sub aspect grafic, acuză la interpretare soluționări ceva mai speciale : tematica fiind o monodie conținînd virtual armonia ei polifonică (polimorfie din heterofonie !), înfloriturile solistului trebuie să reveleze și cuprinsul melodic și cel arhitectonic – formă deschisă.

Sub degetele violoniștilor Ion Voicu și Sandu Albu suna destul de convingător, dar excesul ornamentelor periferic-romantice la primul și încărcătura saturat neobarocă la celalt mă îndemnau să duc gîndul și lucrul pînă la capăt, și-n fapt să mă contrazic, să definitivez eu, amănunt de amănunt, ce-i doream Simfoniei. Varianta percutantă, fără etalări individualist-bucolice a lui Victor Munteanu, prinzînd caracterul ei de tragism tineresc, a dus la revocarea hotărîrii.

Altă versiune : în canon cu imprimarea pe bandă magnetică a unei lecturi neutre a partiturii, solistul își pune la încercare, concertistic, propriile-i forțe de înțelegere a textului și improvizatorice.

Și ar mai fi ... Consider însă *neaudiția* ei superioară oricărei sonorizări.

– ... "on y va dans cinq dimensions en simultanéité", spui.

– Dimensiunea a 5-a, a poeziei. În poezie tot omul se dovedește vorbit, nu vorbitor. El ascultă o auzire, devine la rîndu-i chemare; cum spune Eckhart, e din nou "adverbul verbului" ...! Nu degeaba s-a zis că poetul e un monstru căruia limba comună îi e interzisă.... "Poezia e asemeni unui labirint în care citim în toate sensurile" (din J. E.

Nieremberg, un iezeit de pe la 1600, citatul). Dacă, în osebite de "restul lumii", un scriitor are șansa de a-și oferi cartea preferată, pentru un poet lucrurile stau nițel altfel. Pierdut în "natura lucrurilor" el e musai să nu risipească, scriind, ocazia (harul ? talantul ?) de a-și reface nașterea. Și, totuși, mereu "sentimentul" ? certitudinea ! că niciun artizanat, oricât de fervent, de asiduu, nu e capabil să transpună totalizator o viziune.

– Consideri că pentru un poet "convertirea" la o altă limbă e mai puțin primejdioasă decât presupunea Simone Weil ?

– O poezie nu "se face" cu cuvinte. O poezie e o însumare-însunare de cuvinte dar "se face" ... "cu gândiri și cu imagini". Cuvintele nu-s, întrucît mă privește, decât *l'inoffensif tiers catalyseur*, – fiindcă numesc poem relația dintre două imaginații : imaginația mea și imaginația cititorului. Dar nu imaginez și implicit nu gîndesc cu cuvinte. Mai mult : cred că între pămînteni funcționează o singură inegalitate – definitorie. Frați cu toții, ei se împart totuși în gînditori cu vocabule și cei care *văd* – cum spunea Camil Petrescu – *idei*, cei participativi la hora viziunilor, care nu e vicioasă decât dacă trișezi.

Cu nici un joc nu-i de joacă, sub nici o motivație cu această "mécanique des ectoplasmes réels"... Dealtminteri, odată în plus, odată în plus pentru că la orice răscruce de-a noastră, fie ea politică, filosofică, poetică, etc. aflăm un reper eminescian. Și spune Eminescu : "cine gîndește cu cuvinte, gîndește pămînt". Cred, apoi, că parabola Turnului Babel ilustrează nu numai căderea în multitudinea limbilor (în varietatea limbușiiilor) ci deopotrivă căderea în relativitate. De atunci – și pînă în ziua unor Rusalii ultime – ne tot îndeletnicim, meșteri ucenici, cu o seamă de *unelte de aproximare* întru numirea nenumitului. Pipăim, bîjbîim, și e fum, și e ceață, ne facem semne cum ne-am face daruri, doar-doar străpunge-vom clopotul de vacarm, ambientalul bal mascat de vorbe goale... Orbecăm după unitatea, după non-relativul "La început a fost Cuvîntul".... Disponem, astfel, într-o vrednică vremelnicie, de sunete, culori, grafii, formule și bineînțelese cuvinte : forme și figuri ale in-formației, ale inter-comuniunii noastre cu firimiturile Bunei Vestiri. (În paranteză, semnalez o imprecizie de traducere. Berêshîth, în ebraică, înseamnă "ființă atotpătrunzătoare", nu "la început". Ergo : "Ființa atotpătrunzătoare Cuvîntul.")

– Pămîtiri în relativitate din păcatul dintîi al antropomorfismului ...

— Citim în Exod (XX, 4) : "Să nu-ți faci chip cioplit și niciun fel de asemănare a niciunui lucru din cîte sînt în cer și din cîte sunt pe pămînt" ... Deci a copia, a imita, a reproduce și a "reflecta" figurativ, – strict interzis. Să fi urmărit Dumnezeu a îndruma oamenii către abstract ? ... puterile minții noastre, în loc de "a plimba o oglindă de-a

lungul drumului", hărăzindu-se speculației pur intelectuale ?! Ce-i de răspuns ? Ce izbîndeam cu respectarea acestui comandament ? ... În proximitatea Mănăstirii Antim, în București, era (mai este încă ?) o uliță cu nume emblematic : "Fundătura evoluției" !

– *Între imanent și transcendent "circulăm" încă pe scara contingențelor ...*

– Și, bineînțelese, paliativele. Visul de "artă totală" al lui Wagner, ca și cum Gesamtkunstwerk ar mîntui de relativitate, ar fi un pîrleaz către absolut; sau, mai recent, apelul la voluptățile frigide ale informaticii și calculatoarelor; sau – nu visul ci visătoarea – celor măcinîndu-și puterile în pasiențe formale neoscolastice (la belle époque de la scolastique était moins stérile qu'elle n'y paraît !). Însă tot de aici și punctul de ochire (principiul ? prejudecata ?) că un poet nu-și poate schimba limba decât ... asemuindu-se unui violonist cîntînd pe o vioară mută.

Nu știu dacă un poet are multe (și mărunte) de spus, dar sigur știu că el are multe de auzit. Știu că tot ce el ascultă are o funcție declanșatoare. Ajuns în Occident, ceea ce m-a șocat – poétiquement parlant – întîi și întîi a fost faptul că nu mai auzeam zgomote/tăceri românești. (Dacă eram pictor, probabil că stările luminii de aici, modrul diferit de a iradia al lucrurilor și de a fi al umbrelor m-ar fi "contrariat".) O! cît rezon tot atîta confuzie... Și o poezie și o conversație se compun grație unor vorbe (expresii) "de toate zilele", dar avem a face cu două registre distincte (nici măcar paralele) de comunicare. La urma-urmei un poem se deosebește de un proces-verbal oarecare numai prin modul de tratare al subiectului : complet literală, verbalizarea e incapabilă să transcendeză semnificatul.

Vorbesc, iertare, strict despre "cazul meu". Mai bine lutier de restriște, vioara mi-o cioplesc singur din foșnetul copacului ce voi fi fost, decât ison după ison mereu în sentimentul (în "concepțiunea") de a fi lăutar (cîntînd după urechea desțărătă) pe un stradivarius. Vorbesc despre mine, nu despre excepții care infirmă orice regulă, cazul lui Armand Robin, de pildă, a cărui limba maternă a fost bretona (franceza a deprins-o cînd deja scrisese poezii în bretonă) și care, apropiindu-și 26 de limbi, scria poezii geniale în orișicare. Sieși rostuitor, un poem e o ființă înrădăcinată în lumină și nicidefel un enigmatic obiect estetic ori vreun "écho sonore" (Hugo dixit) al gîndirii.

(Surdomușii din naștere în ce limbă gîndesc ? Sau : în absența cuvintelor, gîndul e cu neputință ?)...

– Științele așa-zis oculte aduc și, respectiv, și-au adus ceva nou ?

– Teosofii, gri sau roz, apocaliptici sau acomodați nu jalonează niciun drum între "chipul" și "asemănarea" noastră cu Autorul luminii, ei doar avîntîndu-se exegetic în bezna princeps.

Atenție ! Neantul din sentențele Magistrului Eckhart e incandescent și *de neapropiat* omeneste întrucît e gravid de splendoare.

Positivitate în contrast radical cu reveriile (ceață și camuflaj) antroposofice, spiritiste, ș.c.l., cu negura strat peste strat "evolutistă", cu opacitatea de zaț cosmic din aceste – printre nenumăratele – diversiuni semidocte, sfertognoștiice...

Am cunoscut (indirect) un atare "savant" (botezat așa de o ilustră prefațatoare). Scrie neclipind, și adînc esoteric, că Isus Cristos e "cheia de boltă a tuturor (s. m.) religiilor". – Dalai Lama știe ? l-aș întreba pe sincretist, urmaș al teosoafiei Papura Jilava din "Craii" (aflăm despre ea că a învîrtit o bătută zurlie cu Pîrgu, și altceva nu mai aflăm).

Vreme de quiproquo-uri. Depinde ce dorim. E pentru toate gusturile, pentru toate dezgusturile. Rigoarea expunerii la Steiner, Evola, Abellio, chiar atunci cînd expusele sunt alături cu drumul, și intuițiile lor geniale de o parte. De cealaltă, mătasea broaștei și vîntură-golul impovizațiilor magi de pragmatică ocazie.

– *Teatrul, romanul nu te-au sedus ?*

– Un pachet de proze mi-a fost furat cu valiza de militar (doi ani artilerist !) la Capul Midia. N-am recidivat. N-am avut o atracție specială pentru narațiunile cu neprevăzutul dirijat, pentru biografizări și istorii de stenahorie. Desigur, altcumva se petrece "subiectul" la Gogol, Faulkner, Céline, Borges... Citesc în Sadoveanu : "un drum cotit cum numai drumul Raiului se află". Poate nu degeaba noile teorii ale fizicii, deloc agnostice, îl numesc pe Dumnezeu "curbura universului".

Primul adversar al teoriei relativității a fost românul Ștefan Christescu (1864-1929). Lucrările unde-și expune propria cosmogonie au apărut la Paris : "L'Éthéronique et les Archives de l'Univers", "Explorations dans l'ultra-éter et les anomalies des théories d'Einstein", etc., vreo 20 de titluri. Se vorbește din nou de erorile (denaturările deliberate) ale lui Einstein. Astfel, pentru Louis Jacot ("Éléments de physique évolutive"), gravitația se explică prin presiunea concentrică a ... eterului ! Cînd ai întîietatea unui punct de privire, ai ulterior toate șansele să fii plagiat sau trecut sub tăcere.

Prefer, așadar, imprevizibilul din matematici și Istoria fizicii. Și poezia lor aspră.

– *Dar urăști arta "experimentală", fabricată cu aparatele...*

– Atari mistificări, egale produselor gen "micuțe stări stăruitoare și-alte alea", au devalorizat în ochii multora faptul estetic. Arta e dare (nicht Wiedergabe = redare).

– *Crezi că aparții unei familii de poeți sau asta e treaba exegetului. Vorbește-mi de afinitățile tale elective.*

– Să le zicem "selective", întrucît m-aș localiza singur într-o modernitate reacționară.

Bacovia și Voiculescu. Trakl și Patrice de La Tour du Pin. Trubadurii și Fernando Pessoa. Și cei trei uriași : Dante, Eminescu, O. V. de L. Milosz. Textes de confirmation. Textes sur la vraie nature du silence. Textes, finalement. Il n'en reste que la sérénité combative des mystiques et l'Alchimie non-

figurative.

Sunt de trecut două porți, două bucurii mortificatoare : a lucrului propriu-zis punându-ți la bătaie răsuflatul, și a dezinteresării, lăsării în plata Domnului, cum se spune, totale. Cel oprindu-se între, nu e decît un "arzător de cărbune".

– *Filosofia nu te-a ispitit niciodată ?*

– Am citit filosofie cîtă mi-a trebuit cînd studiam Teologia. Niciun filosof nu-i în stare să cuprindă purcederea Spiritului Sfînt dela Tatăl (ab initio) și dela Fiul (ab restituito). Nicio filosofie nu exprimă *tragismul* însuflețirii noastre ca muritori, genealogic în miez de stricăciune, pentru că iubitorii de înțelepciune se pierd în tragedii lăturalnice, de parcurs, în construcții de sisteme ori dispute nominative. "Funcționăm" ignoranți ai propriei mîntuirii ! Să-l citim atunci pe Anacharsis, filosof scit din secolul VI î.C., gînditor "sălbatic" încă necorupt de raționamente, ... dacă există pe undeva scrierile lui, nu doar în lecturile unui personaj flaubertian.

– *"Roagă-te lui Dumnezeu cu viața ta", spune Iorga...*

– ... prin Iorga, cronicarul tuturor cronicarilor, ajungem din nou la "pietrele" noastre de încercare și hotar : Eminescu și Aram Iancu : un *geniu degeaba* (el, prea plinul, și-a zis "pustiu", pentru că s-a întotdeauna sus-tras din "încîntarea de neînțeles" a mundanității) și un *erou zadarnic*, o ! sfînta lor bolunzeală fie-ne-ar cumva de leac ...

– ... și *piatra de poticnire*, 23 august '44.

– Descreșterea identității noastre începe, horeșit, din această nevrednică zi. Scriu despre în *Terfelog*. Altceva ?

– Ai recidivat în 1995, în franceză, publicînd *Herbalies*, dar iscălitînd : *Constantin de Chardonnay*.

– Pseudonime care-s, în fapt, numele străbunicilor din partea mamei. Nu-s decît unul, dar carte după carte deloc același. *Marchez* astfel efectuarea pasului dela "negru" la "alb", apoi la "mai alb", în nădejdea continuu trează a destinației : roșauriul.

Cîteva repere pentru cititorul negrăbit :

... "la glorieuse dame de mon entouement, laquelle fut appelée par beaucoup de gens Béatrice, lesquels gens ne savaient pas ce que j'appelais ainsi". (Dante, *Vita Nova*) Beatrice "a mea" se numește, de către cei care nu prea știu ce numesc, iarbă.

Dar această benedicta viriditas ne denumește cumva pe toți, în măsura în care noi șine ne identificăm așteptărilor ei : toute chose pour se former doit commencer par verdier, par avoir le coeur heureux et vert !...

– *Cine e Sieur Barbeverte, acest "grand d'herbe" ?*

– Toate culturile spun de un ghid ignorat ori necunoscut. *Coranul*, d. ex., îl numește Al-Khâdir, înverzitorul. Barbeverte este al zilelor noastre, cartușele-i sunt pline de păsări sectare, călăuzindu-ne într-un potop de epave...

Am fost însămintarea nimicului. Mari

consumatori de "fructe" dualistice viețuim într-un răgaz de pseudo-timp, între cvasirealități... Suntem temporizatorii lui ne-apoi. Așa poreclitul timp e companionul nostru "de cădere" ; o umbră-n cosmos antinaturală; falsă, pretins dialectică automișcare. Noaptea-i una, limpede și bună. Zilele-s pusderie, cu variabile "țeluri" morgane... (Nu-s original. Mă doar înscriu în unghiul Cantemir-Pârvan. Contrar aristotelicilor, principele filosof consideră timpul ca simplă "măsură a mișcării". Iar autorul *Geticeii* e mai tranșant : "Acea ficțiune spațială pe care o numim timp.")

Se nedumiresc apoi vreunii (vrealții doar se hlizesc) cum de iarba și cîtă felurimea copacilor sunt, în Geneză, anterioare luminii soarelui, nepricepînd aceștia că regnul verticalităților înverzite depindea (va redeinde, precum orice paradox transfinis) de lumina "zilei" dîntii.

Iată ce tentativez în *ultimul*, al treilea, volum

– *Rienessence ou Les travaux de l'herbe et du rien*. Scris între 1984 și 1991, l-am revizitat după *Herbalies*. Îl voi semna : Fradre Constantin, – și toate scrisele mele vor trece sub această "demascare", punct.

– Ai personalizat iarba, dar versurile tale zic, în paralel, ingenios, despre ninsori. De unde această dragoste pentru "hîrjoana tinerelor vietăți într-un alb imuabil" ?

– Dintr-o memorie prenatală : cinci luni prin țările nordice. Părinții mei au avut fantezia să mă conceapă în Finlanda ... Copil, am săniat mai mult decît am exersat la vioară... Un poem din 1956 vede zăpada ca pe o cristalizare a luminii ...

În geometrie, fulgii de nea sunt exemple de obiecte fractale. Trezînd într-un plan ontic, iată poemul *Sujets fractals*, ca deschidere către gradele de cristitate, – dar acestea nu-s descriptibile prin cuvinte ...

– De ce sunt atît de pușini căuătorii de poezie ?

– Din comoditate. Nucă tare. Industriașii divertismentului n-au reușit să captureze poezia într-o "bande dessinée".

– Începi la 15 ani Mai exact despre mișcarea copacilor și concludezi descriînd *Les travaux de l'herbe et du rien*. *Cercul s-a închis*.

– Nu, nu s-a deloc închis. Există mari poeți care n-au comis niciun vers. Înumărea de versuri trebuie, pentru a fi cu adevărat o rost(u)ire poetică, să-și creeze proprii ei cititori.

Omul acest arbore logaritmîc la malul curgător al neantului. Și, potrivit oricărui copac, rădăcinile-i sunt printre viermi, dar frunzele conversează cu îngerii.

Ți-e cunoscut, desigur, acel desen alchimic înfățișînd un om lungit la pămînt și al cărui falus erect simbolizează (ce măscărie ! se vor scandaliza posacii ; vai vouă celor prinși în capcana psihanalizei, unde toate-s numai scîrbăvie fardată), simbolizează acest ityphallus tensionarea corpului (prin ceea ce are omul mai "rușinos") către înalt, rodnicia lui printr-un impact cu spiritualul (amor perfectissimus), nu prin seriere carnală (iluzorie, calpă veșnicie, în nostalgia celei

adevărate)... Nu toți ne pierdem fecioria, dar unii și-o redobîndesc.

– *Monotonies sublimes Herbalies ...*

– Lumea ca progresie a nimicului ... Pînă una-alta, sub arșita lunii sămîntăm alegorii. M-a fasciant întotdeauna multitudinea formelor. Iată cenușa unei flori. Dar forma ei în ce anume s-a transformat ? Legea conservării materiei nu suflă o vorbă. Poate că formele nu-s de aici, zîmbetul lor vine din suprafire... (Paciurea cu "himerele" lui și mai ales Brîncuși au știut de ce s-au împotrivit "biftecurilor".)

– *Te aprob și te admir pentru curajul de a fi scris în franceză. Pentru o eventuală (și necesară) istorie a literaturii române, tu ești scriitor de frontieră sau te vei integra, cum un Conrad, literaturii adoptive ?*

– Ar trebui să-l întreb la rîndul meu pe Panait Istrati, dacă ar fi cu puțință, – și nu mi-ar da drept răspuns decît "o roșcovă plină de soare".

(Interviu neterminat, întrerupt.)

Orice joc are un sfîrșit. Ajunge. Peste o limită de rezistență, de tutun și răbdare, tot artistul își ascunde rușinat jucăriile. Gata. Nu mai e joc, e nesimțire. De-acuma-i bătaie de joc, vîntătoare-n vid și logograf.

Am ratat aproape simultan, în tinerețe, probabilitatea reverendei și posibilitatea muzicii. Știu, ratat într-adevăr e cel avînd a făptui ceva; încă o ratare mi-e interzisă !... Cînd alfabetizații scriu direct la tipar, alcătuiind o lume de hîrtie, îmi rezerv optativul zero.

În primăvara lui 1990, în probabilitatea publicării *Neumelor*, am creionat acest text înșoțor :

Propuse tiparului, la timpul cuvenit, și respinse de cenzură, ele aveau – în sumarul inițial – un număr aproape triplu de poeme. Recitîndu-le după un sfert de veac, autorul a înlăturat, lăsîndu-le în paza focului, paginile care, venite la înfîlnire cu o prea gravă înfrîziere, căpătaseră un timbru caduc. Cum să spui "bună dimineața" cînd e seară de mult ..., iar partea ta au fost nopțile albe, nopțile scrișurilor alb pe alb.

N-am rescris niciodată poemele care m-au nemulțumit : infime retușuri și nemoderate renunțări.

Cu excepția unui snop de pagini, *Terfelogul* a avut același tratament.

(În noaptea cînd, pe sub nasul vameșilor, îl scoteam din țară, cineva drag se ruga pentru mine ... La plecarea-mi definitivă, prietenii minunați au ascuns la ei copia manuscrisului ... Se cuvine să le cer iertare.)

Din René Ouyard, poate cel mai mare compozitor francez din secolul XVII, ce a rămas ? Dicționarele muzicale ale timpului spun despre "savantele lui contrapuncturi", dar NICIO NOTĂ n-a supraviețuit avîntului distrugător al Revoluției... René Ouyard sau o operă de cenușă. *René Ouyard oeuvre pour des flammes* (v. poemul *Arioso ma non tanto*). "Le temps altère la parole humaine, mais ce qui est confié au Feu perdure indéfiniment". Amen.

□ La sfârșitul lui decembrie, ministrul Alexandru Herlea a semnat împreună cu Fokion Fotiadis,

șeful delegației Comisiei europene în România, trei noi programe PHARE în valoare de 50 milioane ECU, care vizează reabilitarea infrastructurii, restructurarea finanțelor și reconstrucția zonelor afectate de reforma din minerit și de inundațiile din 1998. În program este prevăzută refacerea naționalei DN2 (Rîmnicu-Sărat-Negoști) ca parte a rețelei transeuropene de transport, în Valea Jiului și Gorj, vor fi sprijinite cu credite întreprinderile mici și mijlocii din zonă și vor fi create de locuri de muncă pentru șomeri; în ce privește sistemul financiar, se va sprijini privatizarea Băncii Agricole, a Băncii Comerciale Române și a Boncorex.

□ Licitarea organizată de Ministerul Lucrărilor Publice pentru un credit de 340 milioane dolari, garantat de statul român, a fost câștigată de firma britanică "Mivan Kier-JV" (pentru 120 milioane dolari) și firma israeliană, "Solel-Boneh" (220 milioane dolari). Acest credit - cel mai mare obținut de guvernul român până acum - este destinat construcției de locuințe la sate și lucrări de alimentare cu apă (8000 de sate românești nu dispun de alimentare cu apă). Pe 22 decembrie 1998, ministrul Lucrărilor Publice, Nicolae Noica, a semnat contractul comercial cu președintele firmei "Mivan Kier-JV" (două companii, una britanică, cealaltă irlandeză), în prezența ambasadorului englez. În 29 decembrie a fost semnat contractul cu firma israeliană. Antreprenorii străini asigură proiectarea, execuția lucrărilor și montajul financiar realizat prin bănci de renume ca Deutsche Bank, Leumi Bank, ING Bank ș.a.

□ Din programul ASAL de împrumut și ajustare structurală încheiat cu Banca Mondială, România a primit o primă tranșă de 200 milioane de dolari în septembrie 1997. Cea de a doua tranșă, de 150 milioane de dolari, care trebuia acordată la 30 decembrie 1998, a fost amînată

datorită nerespectării condițiilor prevăzute în acord. În 12/I, pentru că a fost îmbunătățit ritmului de privatizare a întreprinderilor din agricultură, Banca Mondială a decis să prelungească acest program și România va primi și cea de a doua tranșă.

□ De la 1 ianuarie s-au mărit cu cca 20% tarifele RomTelecom, tarifele pentru cărți de identitate și pașapoarte cu 110 pînă la 130% și taxa de salubritate a Capitalei.

□ În 6 ianuarie, François Etori, reprezentantul Băncii Mondiale pentru România, a declarat într-un interviu că România a pierdut un miliard de dolari din cele 280 de milioane acordate pentru redresarea sistemului financiar și a întreprinderilor în cadrul împrumutului FESAL. Împrumutul nefolosit din cauza excesului de birocratie, a legislației greoaie și a absenței de programe nu poate fi prelungit. Referindu-se la împrumutul acordat în 1998 pentru dezvoltare industrială de 175 milioane dolari din care nu s-au folosit decît 56 milioane dolari, François Etori a declarat: "am făcut împrumutul mai flexibil pentru a permite bancherilor să se concentreze mai ușor asupra întreprinderilor mici și foarte mici. Acum depinde de bancheri să utilizeze efectiv banii"

□ La începutul lui ianuarie, banca americană de investiții Merrill Lynch recomandă clienților obligațiunile emise de România, respectiv BNR, Ministerul de Finanțe și BCR. Această recomandare era justificată, explica directorul băncii americane Paul Raphael, pe de-o parte de randamentul de 15,5% care este mai ridicat decît al altor țări cu același "rating" ca România, pe de altă parte semnelor bune de la sfârșitul anului - posibila adoptare a unui buget de austeritate, primele privatizări de anvergura și perspectivei ca, în aceste condiții, FMI să semneze cu România un acord de ajutor macroeconomic.

□ De un nou acord cu FMI, a cărui delegație sosește la începutul lui februarie, depinde și acordarea împrumuturilor de către Banca Mondială și Uniunea

caracterul ei specific, expoziția a fost concepută pentru presă, ca un fel de reîntoarcere către noi înșine, o reflecție a vieții cotidiene, cu problemele, durerile și speranțele ei. Panorama a încercat să ofere vizitatorilor imaginea unei prese scrise de jurnaliști care, împreună, pot face mai mult pentru ei înșiși cît și pentru cei cărora li se adresează.

Proba succesului : prelungirea expoziției de la 2 la 6 săptămîni și numărul constant de vizitatori, în fiecare zi, în pline sărbători de Crăciun.

Nusia POGHIRC STANCU

□ Sub auspiciile ambasadorului român la Vatican, Teodor Baconsky, în prezența Cardinalului Paul Poupard, președintele Consiliului Pontifical pentru Cultură, a regretatului prof. Marian Papahagi și a multor intelectuali români, în decembrie 1998, la Academia di Romania de la Roma, a avut loc primul congres al editorilor italieni și români de carte religioasă, intitulat "Cartea și credința. Căutarea lui Dumnezeu într-o lume laicizată". Activitatea editurilor românești *Ars Longa* (Iași), *Anastasia* (București), *Viața Creștină* (Cluj) care, în ultimii 8 ani au publicat carte religioasă cu succes de librărie, măsoara imensa nevoie de cărți de spiritualitate după ateismul agresiv al dictaturii comuniste. Cu acest prilej s-a pus la cale o viitoare colaborare româno-italiană în condiții avantajoase pentru editarea românească de carte.

□ Noul Nunțiu Apostolic în România, Excelența Sa Ions. Jean Claude Périsset, de origine elvețiană, a sosit în țară în 3 decembrie

Europeană. Trebuie precizat că există două aspecte ale asistenței financiare: asistența nerambursabilă (PHARE, ISPA, SAPARD), care, începînd cu anul 2000 se va majora considerabil, și împrumuturile acordate de UE prin Banca Europeană de Investiții pentru investiții de infrastructură și stabilizare macroeconomică.

SOCIETATEA CIVILA SI STATUL DE DREPT

România Liberă din 16/I publica un Apel către intelectuali semnat de 120 de personalități ale lumii culturale și științifice care protestau împotriva campaniei sistematice duse împotriva instituțiilor statului, de defăimare și instaurare a impresiei că țara e neguvernabilă, campanie de discreditare a României pe plan internațional, cerînd "consolidarea statului de drept, o democrație autentică, responsabilitatea civică, probitate și decență" și ca intelectualii "să-și asume mai decis rolul politic și moral pentru a contracara tendința de izolare a Romîniei". Pe 21 ianuarie, Societatea Timișoara organiza o demonstrație sub lozincă "noi suntem România care gîndește" (aluzie la sloganul bătașilor din vremea celor 4 mineriade succesive...)

Încă odată intelectualii și societatea civilă, care au criticat cu îndreptățire și luciditate greșelile guvernării, au demonstrat prin **marșul tăcerii** organizat de asociațiile civice în 22 ianuarie, concomitent cu negocierile de la Cozia că se afla de partea statului de drept, luîndu-și răspunderea, într-un București tetanizat de "venirea minerilor", să arate lumii o altă față a României care înseamnă demnitate, curaj și fermitate. Va înțelege odată aceasta puterea că prietenii nu-s cei care-i tolerează derapajele, ci cei care i le semnaleză fără menajamente, dar pe a căror solidaritate, în momentele de cumpănă, se poate bizui, că a protesta împotriva abaterilor de la principii și de la aplicarea cu intransigență a legilor nu înseamnă subminarea puterii ci, dimpotrivă, singura cale de a practica adevărata democrație și de a o învăța cu toții?

Pe de altă parte, presa, și ea foarte dezavutată de putere în ultima vreme pentru potențialul ei de critică și deriziune, a fost, în criza abia depășită, o forță incontestabilă în înclăștarea cu haosul orhanizat de manipulatorii ortacilor. De altfel, factorii implicați direct în conflict ai puterii, inclusiv primul ministru le-a mulțumit cu recunoștință ziaristilor pentru probitatea, rapiditatea și uneori eroismul cu care și-au făcut meseria..

Să sperăm că primejdia din acest ianuarie 1999 a fost o criză de creștere care a revelat unele clase politice ispitită să-și ajungă sieși, necesara intervenție a societății civile.

În fine, această criză a mai avut avantajul de a aduce la lumină componența, distribuția și tactica forțelor care colcăiau pînă acum în culise, prosperînd la umbra tuturilor slăbiciunilor. O viernuală care a căpătat chip, pînă la situația absurdă ca doi infractori, cu procese nerezolvate, C.V. Tudor și marioneta sa Miron Cozma, să puna în primejdie instituțiile statului.

A.C.

EXPOZIȚIE LA BUCUREȘTI presa francofonă în lume

● 170 de ziare și reviste ● 52 de țări

Acoperită de o pătură groasă de zăpadă, la minus 10 grade, Capitala României a trezit, în decembrie anul trecut, interesul pentru francofonie.

În paralel cu pregătirile sărbătorilor de la sfârșitul anului, Conferința ministerială a Francofoniei (4-5 decembrie) și Expoziția de presă francofonă care a urmat au făcut ca Bucureștiul să fie decorat cu drapelele țărilor care au în comun, ca mijloc de comunicare, limba franceză.

Dacă conferința s-a derulat cu ușile închise, expoziția și-a deschis larg porțile celor care, înfruntînd gerul, au venit să înțeleagă mai bine problemele presei în general, probleme care rămîn aceleași indiferent de limba pe care o folosește.

Organizată de Secția română a Uniunii Internaționale a Jurnaliștilor și a Presei de Limbă Franceză, cu sprijinul important al acesteia, expoziția a reunit mai bine de 170 de publicații reprezentative din 52 de țări, de pe 5 continente.

Publicațiile au fost expuse într-una din sălile Teatrului Național, cu o suprafață de peste 200 metri pătrați, oferită de directorul Oficiului Național de Documentare și expoziții de Artă, dl. Mihai Oroveanu.

Interesul purtat acestei manifestări s-a făcut simțit și prin participarea la vernisaj a numeroase personalități românești și străine cît și a unui numeros public.

Singulară în România, dacă nu chiar unică prin

scandal prea mare pentru a avea doar o explicație politică. Într-un editorial al revistei "22" (12-18 ianuarie), H.-R. Patapievici, cu luciditatea și gândirea sintetică cu care ne-a obișnuit răspunde la câteva întrebări pe care ni le punem cu toții.

Cine l-a inventat pe C.V. Tudor? Înainte de dec. 1989, el a fost inventat de Securitate, fiind unul din cele mai active instrumente ale ei în atacurile orchestrate de "Săpămîna" împotriva oricăror dezbătălii asupra regimului ceaușist. După dec. 1989, el a fost reinventat, din motive de manipulare politică, de cuplul foarte unit la acea vreme, Iliescu-Roman, în urma unei scrisori în care Eugen Barbu și C.V. Tudor, "într-un limbaj de bătași își ofereau serviciile". Și a apărut revista "România Mare".

Cine l-a susținut? Foști securiști, "reciclați" în serești - mai 1993 se descoperă că gărzile de corp al lui Vadim sunt lucrători SRI; martie 1994, conducerea diviziei de protecție SRI e destituită pentru că a dat informații confidențiale publicației "România Mare"; un raport din iunie 1996 dezvăluie că Vadim patronează o structură informativă ilegală constituită din foști securiști, actuali serești - la care se adaugă foste cadre ale armatei ceaușiste, acum în Ap.N, foști milițieni aflați acum în M.I, "rețeaua de simpatii", alcătuită din "bezmetici, șovini, naționaliști rudimentari", dar și foști privilegiați mai mult sau mai puțin mărunți, care nu s-au resemnat și nutresc speranțe de revanșă absurde. Dar mai există "rețeaua vinovățiilor", toți cei care avînd un trecut rușinos și un prezent tulbure vor să-și păstreze pozițiile publice. Și gândul ne duce la colegii parlamentari (și nu doar), care l-au tolerat printre ei fără a-i ridica imunitatea parlamentară. Și chiar atunci cînd i-a fost ridicată - cînd s-au înmulțit injuriile la adresa lui Iliescu -, Justiția - din incompetență sau corupție - a tergiversat într-atît soluționarea proceselor, încît C.V. Tudor a intrat neatins în actualul legislativ. Anul acesta încep să i se prescrie majoritatea delictelor.

În același număr al revistei "22" este publicată dezbateră organizată de Grupul de Dialog Social pe tema "Imunitatea parlamentară și implicațiile ei asupra echilibrului politic în România. Cazul CV Tudor" la care au fost invitați: min. Justiției, președintele Curții Constituționale, procurorul general al României, reprezentanți ai organizațiilor nonguvernamentale, consilierul prezidențial Zoe Petre, senatori, deputați, ziaristi. Din discuții și intervenții s-au desprins căile legale prin care poate fi oprită ascensiunea primejdioasă și de-a dreptul compromițătoare pentru o țară civilizată a liderului PRM. O soluție ar fi scoaterea în afara legii a PRM, rezonanță care, prin prestația sa publică, "îndeamnă la ură națională, rasială", "încităre la discriminare", sau "la violența politică" contravine art. 30, al. 7 din Constituție. E suficientă sesizarea neconstituționalității sale - fie de către una dintre Camerele Parlamentului, fie de către guvern - la Curtea Constituțională. Cu condiția, evident, să existe voință politică. La dezbateri, ministrul Justiției a deplins complicitatea cu formația lui C.V. Tudor a unui partid ca PDSR, dar și indiferența celorlalți politicieni, declarînd "Personal sunt

După ce pe 7 ianuarie adresează o scrisoare deschisă minerilor, adevărat atentat la viața democratică a statului, prin insultele la adresa președinției, parlamentului și guvernului, prin atacurile la proprietatea privată, la libertatea de expresie și incitări xenofobe și antisemite, a doua zi, pe 8 ianuarie, la postul de televiziune condus de Aristide Buhoiu, Tele 7 abc, în emisiunea lui Dan Diaconescu "Dintre sute de ziare" Corneliu Vadim Tudor declanșează alt scandal. Ținta: președintele țării, acuzat că

hotărît ca săptămîna viitoare să introducă o acțiune civilă împotriva lui C.V. Tudor prin care să solicite daune morale. Fiindcă o altă cale de sancționare a huliganismului politic practicat de președintele PRM este acțiunea civilă, care nu implică ridicarea imunității parlamentare. Dacă toți colomniștii ar proceda astfel, C.V. Tudor ar fi sufocat economic prin daunele morale pe care ar fi obligat să le plătească. Evident, mai există calea penală, dar care s-a izbit de aberantul statut al imunității parlamentare de la noi, de tărăgănarea suspectă de a-l schimba, deși există trei proiecte de modificare care însă ... s-au pierdut la comisia juridică a Senatului!

În ce-l privește pe Miron Cozma, el are încă 19 procese pe rol, nefiind judecat și condamnat decît pentru mineriada din 1991. Dar chiar și în aceasta cauză, judecătorii s-au speriat, i-au schimbat încadrarea, astfel că a fost liber după 18 luni de detenție.

În cazul celor doi infractori, lașitatea, complicitatea sau lipsa de voință politică s-au ascuns în spatele unor așa zise scrupule democratice, care au permis reacția de bumerang a celor doi infractori - țineră în șah a acelor instituții ale statului de drept care în loc să aplice legea s-au pierdut în speculații demagogice.

În încheierea dezbaterilor, Grupul de Dialog Social a cerut "măsuri imediate și radicale în apărarea democrației", prin: 1. scoaterea în afara legii a PRM; 2. schimbarea prevederilor din Regulamentul Camerei Deputaților și ale Senatului privitoare la imunitate; 3. suspendarea revistelor "România Mare" și "Atac la persoană".

În 11/I Parchetul general s-a autosesizat în urma scrisorii deschise adresate de C.V. Tudor minerilor sub acuzația de ofensă adusă autorității. În aceeași zi, Rona Hartner a depus o plîngere, în urma căreia Parchetul Curții Supreme de Justiție a deschis urmărirea penală" contra liderului PRM și a locotenentului său, Laurian Taifas (angajat SPP pînă în martie 1996, actualmente șoferul lui Vadim), pentru șantaj și calomnie. La primul termen, în 14

BALANȚA STRÎMBA A JUSTIȚIEI

Decenii la rînd, Justiția a fost instrumentul securității și al ucizurilor partinice, aplicată prin trafic de influență și supunere la presiunile politice ale absolvenților unei facultăți unde se intra "după dosar". De doi ani, ea lucrează, cam cu aceiași oameni în "interesul coaliției", "al țării", de fapt conform unei mentalități care are puțin de-a face cu independența actului de justiție.

Un exemplu ilustrativ. Președintele Curții de Apel din Constanța este Marin Voicu, absolvent al Facultății de Drept ca bursier MAI, salarizat ca secretar UTC cu propagandă, 22 de ani secretar de partid peste judecători și notari, lector la școala interjudețeană PCR. După decembrie 1989, a apărut cu brasărdă tricoloră, a constituit nucleul FSN, și a devenit președintele Curții de Apel din Constanța și membru în Consiliul Superior al Magistraturii, judecător din partea României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg. "Reforma" în justiție condusă de el a constat în eliminarea persoanelor competente și independente, în promovarea rudelor și obediștilor, persoanelor cu competență însoțită, mai ales absolvenți ai Școlii de la Băneasa.

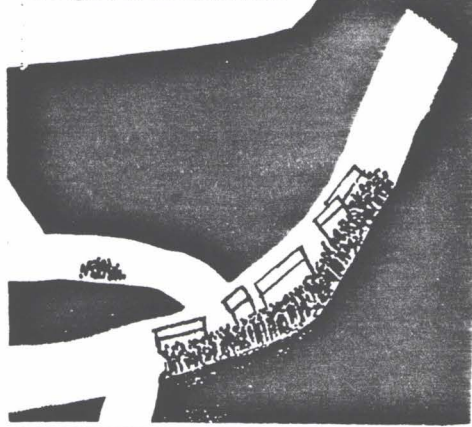
ar fi avut relații extraconjugale cu actrița Rona Hartner (născută în România, selecționată de regizorul Tony Gatlif pentru filmul "Gadjo Dilo"). Rona Hartner a dezmințit fața-n față cu dezgustătorul personaj, prezența amîndoi la o emisiune a postului Antena 1. "Proba" denigratorului, chipurile jurnalul actriței, fiind, conform experților, este un fals redactat, după regulile fișelor de urmărire ale Securității.

CNA a trimis o somație publică postului Tele 7 abc, în care cere sancționarea lui Dan Diaconescu.

ianuarie, tribunalul plastograf nu s-a prezentat, trimițîndu-și doar avocații.

Grupurile parlamentare PȚCD și PNL au cerut sancționarea lui CVT pentru abateri de la deontologia parlamentară cu privire la scrisoarea sa din 7 ianuarie în care incită minerii la violență. Sesizarea a fost analizată la 20 ianuarie în comisia juridică, întrunită sub forma unei comisii de disciplină a Senatului. Vadim s-a prezentat cu gărzile de corp, sub pretextul că îi este viața în pericol... Parlamentarii opoziției au reușit să-l determine să rămînă totuși singur între colegi. Se plănuiuse discutarea, în aceeași ședință, a modificărilor Regulamentului de ridicare a imunității parlamentare. N. Cerveni și Costică Ciurtin (independenți) au reușit, invocînd "vicii procedurale", eliminarea acestora din discuții, obținîndu-se, după 6 ore de discuții, doar simbolică sancțiune de suspendare pe 30 de zile a "scandalagiului", cu 8 voturi pentru și 7 contra (pedeserișii Ion Predescu și Ioan Doru Tărăcilă au pledat pentru circumstanța atenuantă a unui temperament "vulcanic"! Vadim a urlat: *Sunt dincolo de bine și de rău. Nu mă puteți scoate din viața politică care e destinul meu. Sunt un fenomen de masă!*

Le Figaro 21 ianuarie 1999

CASA ROMANEASCA
120 bis, rue Haxo, 75019 Paris
(Metro Télégraphe sau Porte de Lilas)
tel. 01 53 19 11 51 sau 01 41 24 17 91

Simbătă, 20 februarie, la orele 17, "Memorialul Durerii", emisiune realizată de dna **LUCIA HOSSU LONGIN** cu ziaristul **RADU PORTOCALA** despre evenimentele din decembrie 1989, plecând de la revolta timișorenilor.

Simbătă, 6 martie, la orele 17, prof. **Neagu DJUVARA** prezintă "Istoria României" - caseta video, comentată de prof. **Pierre NASTUREL**

Prezențe românești

□ Filmul "Ormul zilei", realizat în 1997, în regia lui **DAN PIȚA**, a primit Mențiunea Specială a juriului la festivalul de Film mediteranean de la Montpellier.

□ Printre cele 228 de nume înscrise pe placa aflată la intrarea principală, dedicată celor care și-au adus contribuția la construirea marelui stadion "de France" (Saint-Denis), se află și un nume românesc, cel al inginerului constructor **NICOLAS COAJA**, bucovinean din Iaslovăț (Suceava), autor al unei antologii "de înțelepciune" (culegere de maxime și cugetări publicate în 1998 la Ed. Amico Press

□ Dr. **NICHOLAS C. POPESCU**, cercetător la Laboratory of Experimental Carcinogenesis din Bethesda (Ma) a primit înalta distincție NIH Marit Award. ("Lumea liberă")

GEORGIKA DEBORA

■ În numărul precedent al Luptei, în cadrul revistei presei franceze, reproduceam un articol publicat în "Le Figaro Magazine" din 28 noiembrie, referitor la vizita în România a unei delegații franceze care anchetează cazul teroristului Carlos, condusă de judecătorul de instrucție J.-L. Bruguière, încheind cu articolul cu fraza: "oaspeții au plecat satisfăcuți din România, recolta a fost bună. Un singur incident. Polițistul ambasadei Franței, care i-a primit și i-a însoțit, și-a găsit apartamentul violat și hainele tăiate minuțios cu lama, fără să i se fure ceva. "Un mesaj. Un avertisment"... Era vorba de ofițerul Pierre Malahude, atașat la ambasada Franței din iulie 1996 și care, în afara cazului Carlos, ancheta asupra contrabandei cu alcool în care sunt implicați oameni de afaceri români și francezi. De altfel, în Franța, au fost deja arestate 40 de persoane. După devastarea apartamentului, ofițerul francez a depus plîngere și a cerut protecția Poliției. În 21 decembrie 1998, el a murit în apartamentul său din București.

■ La sfârșitul lui decembrie, în stația de autobuz din Piața Universității, orientalistul Idel Segall a fost victima unor derbedei care l-au bătut sălbatec și i-au furat cele două serviete, care, spre dezamăgirea lor, nu cuprindeau decît manuscrise. Cărturarul a murit la spital.

■ În 9 ianuarie, pe cînd se întorcea de la cumpărături, scriitorul clujan **Constantin Zărnescu** a fost atacat, bătut și jefuit în fața casei. Transportat la spital, și-a pierdut un ochi.

■ În 6 ianuarie, Istoricul **Gheorghe Buzatu**, directorul Centrului de Istorie și Civilizație din Iași a fost atacat în jurul orei 18 în fața casei, lovit bestial, furîndu-i-se banii și servieta cu texte dactilografiate.

DECESE

Mihai Paxino, la Paris; scriitorul și profesorul **Marian Papahagi** (n. în 1948); scriitorul timișorean **George Șerban**, deputat PNȚCD, autorul Proclamației de la Timișoara, la 44 de ani; actrița **Liliana Țicău**; orientalistul **Idel Segall**; **Liliana Vidrighin Jovin**; prof. dr. av. **Doru Cosma**; prof. dr. **Alexandru Dușu**; regizor **Grigore Gr. Popa**; **Alexandra Grigurcu**; **Năstase Stelian**; prof. univ. dr. **Angela Ciofu**; dr. **Florin Vasiliu**; col. **Ion Calușer**; artist plastic **Valentin Dumitrescu**; **Constantin Răceanu**; preot **Toma Ceroiu**; **Iurie Kapaklo**; dr. ing. **Marius Iulian Elefterescu**; **Marcela Nanca**; **Sami Grimberg**; **Tudor Feșnic**; **Georgeta Hueber (Dumitrescu)**; prof. **Vasile Filache**; **George Grigore (la Buenos Aires)**; **Irina Tănăsescu (San Francisco)**; **Elena Matei (Păsărică)**; **Ioana Atomei Simionescu**; **Aspasia Bodea**; col. (r) **Petru I. Suci**; **Adriana Teodaru**; prof. dr. ing. **Petre Augustin**; **Marius Stoenică**; **Alexe Virgiliu Florin**; **Stela Daneș**; **Mihail Moisa**; dr. **Theodor Jalbă**; **Nina Medinschi**; **Elean Breazna**; **Puia Lafazan**; **Elisabeta Vasilescu**; **Ștefan Ioan**; **Ion Penă**; **Vladimir Moșneaga**; ing. **Philippe Levescu**; **Dinu Dumitru**; dr. **Ctin Ghiță**; ing. **Sterie Paris**; prof. **Maria Sofian**; **Elena Breaza**; ing. **Ana-Maria Taisz**; ing. **Dumitru Oprea Florescu**; ec. **Teodor Bold**; **Aglaia Gref**; dr. **Atticia Tiron**; **Gheorghe Gorgoi-Leordeanu**; prof. **Constantin Rezachievic**; ing. **Mihai Laudoniu**; ing. **Paul Teodorescu**; dr. **Mircea Constantin Iuga**; gen. de armată, veteran din cele două războaie mondiale, **Titus Gârbea**, la 105 ani; **Tanți Ivanca**; **Petre Pelca**; ing. **Nicu Dumitrache**; **Ana Plotogea**; ec. **Vasile Anghel**; **Niki Teodorescu**; dr. **Petre Pufan**; **Orațiu Moiescu**; **Dan Greluș**; chimist **Constantin Teodorescu**; **Constantin Gheorghiu**; **Elisabeta Nachi**; ing. **Octavian Săndulescu**; **Rodica Anghel**; prof. univ. dr. **Eugeniu Niculescu Mizil**; **Lazăr Dumitru Arjoceanu**; **Gabriela Grigoriu**; ing. **Alexandru Borza**; ing. **Vlad Oncica**; **Ioana Trocmaer**; **Maria Tentean**; **Octavian Săndulescu**; prof. **Ion Izvoareanu**; **George Untescu**; ing. **Veniamin Guja**; gen. brigada(r) **Emanoil Hotoboc**; **Nicolae Radu Șerbănescu**; ing. **Constantin Ștefănoiu**; ing. **Mircea Mihai Tomescu**; **Petre Ivanici**; com. aviator (r) **Ștefan Circa**; dr. **Gabriela Dongoroz**; **Minodora Băican**; **Florica Stroe Răducanu**; col. (r) **Claudiu Mărculescu**; **Florica Vasiliu**; **Silly Cucu**; **Mihai Zissu**; ing. **Andrei Ene**; **Doina Drogeanu (n. Dobo)**; ing. **Aurel Nițu**; ing. **Constantin Ovidiu Câmpeanu**; dr. **Alexandrina Tănăsescu**; prof. **Marin Teodorescu**; col. (r) **Corneliu Vasile Platoș**; **Victor Scurtescu**; dr. **Olimpia Grădinescu**; **Ursu Moise**; **Aurelia Miron**; prof. **Ciprian Radocea**; prof. **Valentina Barbură**; **Relu Mladin**; **Mihail Diaconu**; **Tudor I. Dona**; **Marioara Smaranda**; **Dumitra Guțu (Mihoci)**; **Lucia Ciobanu**; **Constanța Tănăsescu**; **Petre David**; **Elena Galateea Schweitzer-Cumpănă**; **Luiza Vlădescu**; dr. arh. **Emilio Turconi**; **Maria Lafazan**; **Niculina Milea**; dr. **Mihail Diaconescu**; **Emilia Vîlcu**; **Sanaj Rodica Sava (Daraban)**; **Stela Botescu**; ing. **Marin Barabancea**; dr. **Liviu Iosif Opreș**; prof. **Stela Rotescu**; **Silvia Ivanovici**; av. **Dumitru Dadarlat**; prof. dr. **Erwin Hutira**; arh. **Ioan Baucher**; **Ana Bratu**; av. **Elvira Ioachimescu**; dr. **Florian Luca**; **Camelia Săvescu**; **Adelaida Kosta**; **Doru Donțu**; **Gheorghe Sterea**; **Gogu Ispas**; **Vera Greculovschi**; **Elvira Ioachimescu**; **Sergiu Iascisin**; **Anca Calinegru**; dr. **Vasile Ghelmegeanu**; dr. **Tiberiu Toxin**; **Jean-Nicolas Mănescu**.

Mulțumim celor care au continuat să răspunda apelului nostru (v. Lupta nr. 246, p. 8) susținînd Association pour la Fondation Memorial Sighet : **Ion Filotti, Victor Cupșa, Maria Logotheti-Sculla, Eliza Lăzărescu, Sanda Stolojan, Pascale Linant de Bellefonds, Association Europe Chrétienne**
Trimiteți contribuția dvastră "à l'ordre de AFMS", pe adresa **Luptei** - 125 Bureaux de la Colline, 92213 St. Cloud - sau pe adresa **Dnei Anca Lemaire** - 1 rue Boyer Barrat, 75014 Paris

TARIF D'ABONNEMENT ANNUEL

En Francs Français:

FRANCE FRF 250
EUROPE FRF 300

Par avion :

AMERIQUE
AMERIQUE DU NORD FRF350
ISRAEL
AMERIQUE DU SUD
ASIE FRF 450
AUSTRALIE

En d'autres monnaies, le tarif est majoré des frais bancaires d'encaissement comme suit.
DEM 100 - CHF 90 - GBP 35

USA 60 ou équivalent

USA 70 ou equivalent

125 Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud-France

Tel. (33-1) 41 12 03 70 Telefax (33-1) 41120 79 - Tlx 270152 F

Commission Paritaire N° 65481 - CCP. : 11 341 71 A Paris

OTAN : COHESION OU NOMBRE ?

par Michel Korné

Dans quelques semaines, pour son 50ème anniversaire, l'OTAN s'apprête à définir sa nouvelle stratégie. La victoire de 1989 à 1991 sur les états communistes d'Europe regroupés dans le cadre du Pacte de Varsovie, a fait de l'Alliance Atlantique l'un des évènements marquants de l'histoire. Le succès a été d'autant plus grand que le danger d'une guerre nucléaire a pu être écarté de manière pacifique. La confrontation d'un demi-siècle avait pourtant commencé par des conflits militaires périphériques sanglants entre les démocraties occidentales et le monde communiste en Corée, au Vietnam, en Afghanistan et dans plusieurs pays d'Afrique et d'Amérique Centrale, où les victimes et les dévastations n'ont pas manqué.

Le communisme s'est effondré sans que soit fait usage de l'énorme arsenal atomique que les deux camps avait amassé, lorsque les dirigeants soviétiques ont réalisé qu'ils ne pouvaient suivre la course aux armements et qu'ils avaient perdu la "guerre des étoiles".

Le communisme n'a pas été vaincu militairement mais s'est effondré économiquement et idéologiquement. Son double échec a épargné au Monde une confrontation militaire qui aurait été pire que la guerre de 1939/1945. Cet échec a justifié la politique d'attente et de concessions menée par l'Occident après 1945, même si cette politique a permis aux états communistes d'Europe, d'Asie, et

d'Amérique centrale, d'imposer à la moitié de l'humanité, d'énormes sacrifices pendant près d'un demi-siècle. De toute manière, la démocratie occidentale ne pouvait choisir une autre politique que celle défensive qui lui a réussi, dans la mesure où son opinion publique refusait, à juste titre de s'engager dans un conflit atomique qui risquait de conduire à une catastrophe planétaire.

□

La situation est différente actuellement et ne justifie plus la politique défensive de l'OTAN pendant l'après-guerre.

Il est en effet difficile de maintenir une alliance défensive entre l'Amérique du Nord et l'Union Européenne sans l'existence d'un danger militaire immédiat ou à terme. Or ce danger n'existe plus sous la forme d'une attaque militaire massive contre l'Occident aussi bien en Europe qu'ailleurs. Certes, les intérêts occidentaux restent vulnérables dans des régions clefs, tel le Moyen-Orient. Par ailleurs, l'insécurité se développe en Yougoslavie, en Roumanie et dans plusieurs républiques de l'ex-URSS. Toutefois, la menace que cette insécurité fait courir à l'Europe n'est pas militaire et de ce fait échappe à l'opinion publique.

L'Union Européenne, le Canada et à moindre degré les U.S.A. sont menacés surtout par la pénétration des mafias en provenance des pays de l'Est, où elles s'appuient, lorsqu'elles n'en sont pas l'émanation, sur les cadres des

anciennes polices politiques, le K.G.B. dans les républiques ex-soviétiques, Securitatea en Roumanie ou UTBA dans l'ex-Yougoslavie. Ainsi en Roumanie, des officiers supérieurs, y compris des généraux de l'armée et du Service Roumain d'Information, organisent non seulement des ventes d'armes vers le Tiers Monde mais aussi la contrebande par avions militaires entre l'ex-U.R.S.S. et d'autres destinations par les aéroports roumains.

Dès maintenant les systèmes de pseudo-démocratie russe et serbe ont fait des émules dans tous les états de l'ancien empire communiste de l'Albanie à la Mongolie, y compris dans les républiques islamiques de l'Asie centrale. Le jour où la Chine renoncera au communisme, elle s'engagera probablement dans la même voie. Cette voie pourra aussi être suivie par certains de ses voisins, comme la Corée du Sud, qui avait rejeté le communisme mais risque d'être beaucoup plus perméable à une pseudo-démocratie dominée par les mafias.

L'Amérique du Sud est déjà, en partie, dominée par les régimes des mafias, ce qui fait qu'après l'effondrement du communisme en Europe, la démocratie occidentale est confrontée à un danger moins immédiat que celui des chars du Pacte de Varsovie, mais beaucoup plus difficile à combattre à court ou long terme. Or l'avenir de l'Union Européenne, plus que celui de l'Amérique du Nord, dépend en très

Suite page II

grande partie de ses voisins les plus proches, les Européens du Centre et de l'Est.

□

Pendant la guerre froide, les relations entre l'Europe de l'Est et de l'Ouest ont été déterminées dans le cadre de l'OTAN, par la dissuasion nucléaire et la présence des troupes américaines en Europe. A l'époque de la détente, elles ont évolué vers la recherche du consensus dans le cadre de la Conférence sur la Sécurité et la Coopération en Europe. Après 1989, des relations bilatérales se sont établies entre la CEE et chaque état ex-communiste. Ces relations étant toutefois étudiées et définies dans le cadre Atlantique avec la participation des USA. Ce système a l'avantage d'assurer la cohésion occidentale mais aussi l'inconvénient de restreindre l'intervention des Occidentaux aux domaines économiques et financiers, sauf cas extrêmes comme celui de l'intervention militaire de l'OTAN dans l'ex-Yougoslavie.

Ces moyens économiques et financiers peuvent et doivent être utilisés pour changer les structures totalitaires héritées du communisme, mais leur efficacité a des limites. Les récents événements de Roumanie le précise. Sous la pression des ex-communistes, le gouvernement élu démocratiquement en 1996, a une fois de plus renoncé aux réformes qu'il s'était engagé à réaliser pour obtenir les aides du F.M.I. et de la Banque Mondiale.

□

Les USA, dont le poids auprès du FMI est considérable, se refuse à juste titre, le plus souvent à intervenir par des moyens autres que ceux économiques, en Europe du Centre et de l'Est, qui restent par ailleurs une zone éloignée de leurs intérêts majeurs.

Pour défendre non pas ses frontières mais ses intérêts dans le Monde, l'alliance défensive qu'était l'OTAN ne suffit pas chaque fois qu'il faut combattre un adversaire souvent insaisissable, dans des régions éloignées et souvent

hostiles.

Il faut prévenir, dissuader et au besoin mener le combat, alors que les opinions publiques d'Europe et d'Amérique sont réticentes à le faire. Cette réticence concerne aussi bien les éventuelles pertes humaines mais est due également à l'état d'esprit pacifique développé grâce à la longue période de paix des quatre dernières décennies. L'évolution démographique et le vieillissement de la population dans les pays de l'OTAN n'en est certainement pas étrangère. Les millions de jeunes sacrifiés par chaque camp lors des deux grandes boucheries du XXème siècle ne se renouvellent plus pour alimenter les guerres. Les armées de métier qui leur succèdent ont toujours été plus économes des vies de leurs soldats.

Ces armées de métier qui seront celles de l'OTAN, disposent d'une grande mobilité et d'armements à longue portée qui permettront des interventions rapides à grandes distances comme lors de la guerre des Malines et de celle du Golfe.

Elles n'ont cependant pas été en mesure de pacifier des conflits où les populations locales étaient engagées, tels le Rwanda, la Somalie ou la Bosnie, parce que cela nécessitait des actions à long terme auxquelles les troupes et surtout l'opinion publique n'étaient pas préparées. Les U.S.A. et aucun des autres pays de l'OTAN ne souhaitent assumer ce rôle de gendarmes du Monde. Pourtant c'est bien cela qui risque d'être le problème de l'avenir.

□

Aux siècles passés, lorsque l'Europe était en expansion démographique, elle a conquis le monde, y compris l'Amérique du Nord, par la force et lui a imposé sa loi. Epuisée par ses guerres internes, l'Europe Occidentale a dû abandonner ses conquêtes après 1945. Cinquante années plus tard, de 1989 à 1991, c'est la Russie qui a du le faire à son tour. Elle n'a que peu de moyens pour promouvoir ses intérêts hors de ses frontières notamment dans les Balkans et au

Moyen Orient.

L'Europe de l'Ouest et l'Amérique ont les moyens de défendre leurs intérêts dans le cadre de l'OTAN, mais cela risque de les conduire à assumer le rôle de gendarme qu'elles voulaient éviter.

Ce rôle peut être assumé dans certaines régions où leurs intérêts sont communs ou séparément dans d'autres zones. Dans les deux cas, il faut que les opinions publiques acceptent cette mission qui ne peut réussir autrement. Il faut aussi éviter de recourir aux mercenaires comme cela a été fait par l'ONU dans l'ex-Yougoslavie en faisant intervenir les troupes des pays de l'Est qui se sont facilement fait neutraliser et corrompre par leurs propres mafias ou par celles locales.

La nouvelle stratégie de l'OTAN doit défendre les intérêts et promouvoir les conceptions occidentales de liberté, tolérance et légalité. Cela exige plus que jamais la cohésion des membres de l'Alliance et donc son maintien dans le cadre existant. L'élargissement de l'OTAN ne peut que l'affaiblir et compromettre ces buts.

Faire entrer dans l'Alliance Atlantique de nouveaux membres ne peut que diluer sa cohésion sans rien lui apporter en contre partie. L'intégration nécessiterait des dépenses importantes pour financer la logistique, les infrastructures et les nouveaux armements. Les ex-états communistes de l'Europe du Centre n'ont par les moyens de les payer et risquent d'accentuer leurs crises internes s'ils essaient de le faire. L'opinion publique occidentale n'est pas non plus disposée à le faire, alors qu'elle essaie de réduire les dépenses militaires et qu'elle n'en voit pas l'utilité.

Pour conserver un sens aux yeux des peuples qui la composent, l'Alliance Atlantique doit incarner et promouvoir sur le plan mondial les valeurs de la civilisation qu'elle a défendues depuis qu'elle a pris naissance. Cela implique de conserver et accroître sa cohésion et non pas le nombre des états membres.